

Primorski dnevnik

Plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 90 lir

Leto XXVII. Št. 177 (1965)

TRST, nedelja, 1. avgusta 1971

KLJUB ŠTEVILNIM OKVARAM IN NEVŠEČNOSTIM

Človek je spet stopil na Luno

Von Braun: «Polet »Apolla 15« je pomemben korak znanosti - Neposredna raziskovanja v »Rimi Hardley« bodo morda pojasnila nastanek velikih »brazd« na Lunini površini - Okvara v napeljavi za zrak je povzročila občutno zmanjšanje zaloge kisika, vendar to ne bo spremenilo programa

HOUSTON, 31. — Kljub stalnim tehničnim nevišočnostim, ki se pojavljajo skoraj redno vsak dan, ameriški kozmonavti točno izvršujejo naloge, ki so jim jih zadali tehniki v Houstonu. Po večerajšnjih izjavah pri odkopitvi lunarnega modula, sta morala tudi danes Scott in Irwin posedi, da sta popravila okvare v cevah, ki dodajajo kisik »Falconu« in vesoljskim oblačilom.

Se preden sta se kozmonavta danes zjutraj zbudila, so se tehniki v Houstonu zavedali, da se je zmanjšal pritisk v jeklenkah, kjer je shranjen zrak, ki ga astronauti vdihavajo med bivanjem na Luni. Nekaj časa so bili strokovnjaki v dvomu, ali naj bi zbudili Scotta in Irwina, da bi skusala najti okvaro. Odločili so se, da je najbolje prekiniti položaj kozmonavtov in jim povzročiti, kaj se dogaja. Rečeno je bilo, da sta se astronauta zbudila, zbudili so astronauta približno uro pred določenim časom. Takoj sta se lotila dela, ki ni bila pravilno zalinjena in je povzročala uhajanje kisika. Kljub izgubi pa je Scottu in Irwinu ostala še vedno dovolj velika zaloga zraka, da lahko brez problema opravila naloge, ki so jim jih naložili tehniki.

Po popravilu so strokovnjaki dovedli kozmonavtom še nekaj ur počitke, raje pa sta se odpovedala spanju, da bi nadoknadila čas, ki sta ga izgubila večer pri odkopitvi lunarnega modula.

Ameriška kozmonavta sta pristala na našem satelitu večer po polnoči, približno četrte ure po polnoči, na enomintutnem zamudu in približno štirinajstdeset metrov od kraja, ki so ga izbrali strokovnjaki. Pristanek je bil torej precej točen, tudi glede na težave, ki jih je predstavljalo izbrano področje. Tehniki pristejajo med dobre pristanke vse tiste, ki se oddaljujejo manj kot kilometer od določenega kraja.

Kot ostale posadke odprav »Apollo« sta tudi Scott in Irwin izbrala polavtomatski sistem za pristajanje na Luni. Vse posadke lunarnih modlov lahko namreč izbirajo med tremi sistemi pristanka: med avtomatskim sistemom, to se pravi, da prepušča elektronskemu računalniku vse operacije, ki so potrebne za pristajanje; med neavtomatskim sistemom, da sami izvršijo vse potrebne manevre in končno lahko izberejo polavtomatski sistem, to se pravi sodelovanje med posadko in elektronskim računalnikom. Scott in Irwin sta izbrala to tretjo možnost in sta prepuščala računalniku, da ureja naprave hitrost približevanja našemu satelitu, medtem ko sta uravnavala vodovodno hitrost lunarnega modula.

Pristanek je bil zelo dober. Lunarni modul je položil svoje štirje »tace« na površino našega satelita, nedaleč od kraja, ki so ga izbrali strokovnjaki, in edina nevišočnost je, da je naklonjen za približno devet stopinj. Tak naklonski kot ne povzroča problema pri povratku v vesolje, pač pa lahko povzroča neugodje kozmonavtom, ko počivata.

Takoj po pristanku si je večeraj ponoči poveljnik Scott ogledal bližnjo okolico, nato pa sta se kozmonavta odpravila k počitku. Strojnjaki na Zemlji so mislili, da je verjetno na področju, kjer je pristal »Falcon«, preveč kamenja, da bi lahko z uspehom uporabljali lunarni avtomobil, vendar jih je Scott pomiril, da tam ni velikih kamnov.

Potem, ko sta popravila okvaro v napeljavi zraka, sta kozmonavta prvič stopila na Lunino površino. Najprej se je iz lunarnega modula skobacal Scott, ki je imel nekaj težav ob izstopu, ker se mu je zapletel zračni rezervoar. Poveljnik se je najprej premikal po Luni, da bi se privadil manjši Lunini privlačnosti. Irwin pa se je takoj lotil pobiranja kamenja. Tudi tokrat sta morala ameriška kozmonavta prisrsketi vsaj nekaj materiala, da bi imela v primeru prisilnega hitrega odhoda za znanstvenike.

Nato sta se morala Scott in Irwin pošteno potruditi, da sta spravila na Lunino površino »Moon Roverja«. Tudi avtomobil jima je namreč povzročil precej pregleda, ker sta odkrila, da sta sprednji kolesi blokirani in da bosta morala upravljati vozilo samo z zadnjimi kolesi, vendar to ni bil prevelik problem, kajti avtomobil je zgrajen tako, da se ga lahko oddelčno upravlja, tudi če delujeta samo dve kolesi.

To vozilo je najbolj izpopolnjen in najdražji avtomobil, ki ga je človek kdaj zgradil. Za vsak del tega vozila so uporabili najmodernejša znanstvena in tehnična izsledke. Najzanimivejši pa je sistem, ki ga uporabljajo za merjenje prevoznega razdalje in za orientacijo. Poleg navadnih kilometričnih števecv so na »Moon Roverju« namestili tudi posebno stabilizacijsko napravo, podobno tistim, ki delujejo na letalih in na raketah. S tem sistemom kozmonavta razpolagata s točnim koordinatom svojega vozila napram izhodiščni točki, ki je v tem primeru lunarni modul.

Kozmonavta sta se na tem vozilu odpravila na svoj prvi sprehod po Luni. Sprehodu so ljudje lahko sledili po televiziji in so tako videli kozmonavta na delu. Scott in Irwin sta že danes nabrala veliko znanstvenega materiala, med katerim so tudi vzorci kamenin, ki sta jih izrvala precej globoko v Lunini površini.

Znanstveniki, ki študirajo razvoj in strukturo našega satelita, sledijo z velikim zanimanjem raziskovanju Scotta in Irwina. To veliko zanimanje pa je vzbudil kraj, ki so ga tehniki izbrali za pristajanje.

Področje se nahaja ravno ob vznožju najvišjih Luninih Apeninov in nedaleč od Imbruskega morja. To je pravi, da bo človek lahko neposredno preučil veliko Lunino pogorje in pregledal majhne kraterje, o katerih znanstveniki menijo, da so dvojnega izvora, vulkanskega in meteoritskega. Najpomembnejše delo ameriških kozmonavtov pa je moral biti izriven študij nekakšnega kanjona, ki ga znanstveniki imenujejo »Rima Hadley«. Izvor velikanskih brazd je negotov že od njih odkritja, ker so zelo podobne strugam, ki so jih na Zemlji izdoble reke. Nekateri znanstveniki menijo, da je izvor teh kanjonov povzročil kak orjaški meteorit, ki je prebil Lunino površino in stopil podtalni led, ki naj bi obstajal pod površjem. To hipotezo ni mogoče zavreči »a priori«, vendar se zdi čudno, da bi lahko eventualni vodni viri v kratkem času izkopal take brazde, za katere so zemeljske reke porabile stoletja, ali celo tisočletja.

Neposredna raziskava »Rima Hadley« in zbiranje vzorcev kamenin bo lahko vsaj deloma pojasnilo izvor teh brazd.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna izjava ACLI o sindikalni enotnosti

RIM, 31. — V polemiko okrog sindikalne enotnosti, ki se je razvila po zadnjem sklopu večine CK v sindikalni zvezi UIL je danes posegla s pomirjevalno izjavo tudi ACLI. »Široka solidarnost« — je rečeno med drugim v dokumentu — ki se je ustvarila v teh dneh okrog UIL, je najboljše dokaz o osamljenosti, v kateri so se znašle tiste komponente delavskega gibanja, ki so s sklepom večine CK UIL »proglazile« tudi ACLI. »Široka solidarnost« je solidarnost s kovinarsko zvezo UIL, po drugi strani pa poudarja nujnost, da se polemika ne zaostri ter da se v delavskem gibanju odpre široka razprava na podlagi dokumenta, ki so ga tri sindikalne zveze dobile na zadnjem zasedanju v Ostii.

Ob priliki poleta je danes znani ameriški strokovnjak in oče rakete Werner Von Braun izjavil, da bo Apollo 15 zbral toliko pomembnih podatkov, da bo dovolj omogočil znanosti velik korak naprej. »Ta polet« je dejal Von Braun, »bo razširil raziskovanje Lune in vse dejavnosti, ki so s tem povezane, na radikalen način. Znanstveniki je pojasnil, da bosta naslednja in zadnja dva poleta »Apollo« prinesla k sebi večji poglobljeni znanja o našem satelitu in celotnega, sončnega sistema.

Po mnenju Von Brauna, bi človek, vsaj teoretično, lahko stopil na Mars že leta 1980, gotovo pa, da bo na tem planetu pred letom 2000. Nato je ameriški strokovnjak povedal nekaj o slednjem programu Skylab vesoljske ustanove NASA. Po tem načrtu bi morali ameriški kozmonavti prebiti več dni v vesoljskih laboratorijih, s katerimi bi morali vzdrževati zveze posebnih taksij, ki naj bi bili zmogni več sto zaporednih poletov. Ob tej priložnosti je Von Braun dejal, da bi ameriška vlada rada sodelovala z evropskimi državami v izvedbi tega programa, bodisi posamezno, bodisi skupno. Ob zaključku je strokovnjak dejal, da poenostavljajo bodo Sovjetski kozmonavti pristali na našem satelitu pred letom 1980.

VOJNIR TAVČAR

Pomirjevalna iz

Konzulte niso izpolnile naših upravičenih pričakovanj

Kdor je sledil sejam zadnjih razpisov konzult, po nekajmesečni zamudi, je verjetno zaslutil, zakaj so se sestale tako pozno, sredi najbolj vročih poletnih dni, poldrugi mesec pred začetkom predložitve obdobja za obnovitev tržškega občinskega sveta.

Konzulte za Borkovlje in Rojani, Prosek in Križ ter Opčine in Bazovico, kakor tudi šentjakobska, ki se bo sestala v torko, so spadale v kategorijo težkih političnih problemov, ki so vnesli v večinsko koalicijsko in tudi med stranke opozicije določeno polemiko.

Pred dobrim mesecem dni je v mestu dejavnost okoli prvih in drugih sej posameznih rajonskih konzult nenadoma zamrla. Zamrznilo so posvetovalno delo, utihnilo so komisijske (redke) izjeme pri Sv. tnamu), vsa stvar se je baje vrnila v tajništva tržških strank.

Kako to, da konzulte niso to, kar smo si nadejali? Spet smo krivi Slovenci, tako svoj trdnjaki nekateri. Pravilnik konzult določa namreč, da smejo slovenski svetovlaci govoriti v materinem jeziku, kar pomeni, preprosto povedano, da so bile rajonske konzulte zamišljene kot dvojezični organi krajevnih uprav, kjer bi to značilnost morali jamčiti tolažniki za slovensčino in zupani namestniki iz vrst domačih svetovalcev.

Vemo, da so bile konzulte le počasne, ki so se ga nekateri bali. Zato pa so bile ustvarjene tako, da le v najmanjši meri predstavljajo stvarno sodelovanje s silo, ki je v katerih deluje: tako v političnem, kakor v narodnostnem pogledu. Tako so bile podprane bolj neposrednemu razpisu, občinski uprava pa je dosegla, da bo njihovo delo zmerno in čim bolj tehnično-upravne značaja.

Očitno pa je, da so se komaj nastali organi izmuznili iz rok večine v trenutku, ko so slovenski svetovalci zahtevali imenovanje tolažnikov za slovensčino in uresničili okoli svojih zahtev najhujša zavestnost, ki so šla celo do liberalcev in republikanov. Dosledno so imenovali tolažnike v konzultah — in s tem samemu začetku — nasprotovali samo jasnosti in desici v KD.

Nekje je prelomnica, ko so se zavestnost razbila in je dobra volja prepuščala mesto politični računici; popajzali so dano besedo. Fasišti se bojajo, da se je to zgodilo zaradi izida glasovanja 13. junija na Siličiji, ki bi se lahko ponovilo, tudi v Trstu, drugi pa se sklicujejo na zborovanje KD v hotelu BNAIC, kjer naj bi demokratijski uskladih svojih stališča in dosegli nekakšen kompromis o tem, zanje pekočem vprašanju.

Od tedaj so slovenski predstavniki v konzultah imeli oporo samo v naprednih strankah, ki združujejo Slovence — KPI, PSI, PSIUP — in v SS. Sledilo je mučno zatišje, med katerim se je v grobih obrih začela težnja občinskih oblast: politika »dvojnega tira« ali »najmanjšega odpora«. Občinske oblasti so delno in nezadostno popustile (načelo pa so se priznale) v primerih, kjer so konzulte na pretežno slovenskem področju. Pri Sv. tnamu, Lj. Katinaru, na Proseku (Konofel-Križ) in na Opčini (Trebeča-Padriče-Bazovica) je občina povzročila prevajanje slovenskim občinskim uradnikom. Ker pa ti niso usposobljeni za prevajanje, je ostalo v glavnem le pri načelu ali pa so bili svetovalci priča mučnim prizorom, ki naj bi jih prepričali, da ni nima smisla vztrajati na slovensčini.

V konzultah, ki zastopajo mešana področja, pa se občina sploh ni zanimala za vztrajne zahteve slovenskih svetovalcev. Na Kolonji slovenska svetovalka ni mogla še govoriti, pri Sv. Ani ne sklicujejo več konzult, v Rojani sta slovenska svetovalca sicer govorila v materinem jeziku, a ni njunih posegov nihče prejel in jih tudi v zapisniku ne bo, ko da jih ni bilo.

V nekaterih primerih so zastopniki nekaterih strank trdili, da bi bilo treba manjšino tod najprej usposobiti in torej počakati na poizvedbevalstva, ki bo jeseni letos.

Do tedaj pa naj bi Slovenci počakali...

Prepričani smo, da gre v teh primerih za bojazen strank pred volitvami, v katerih se vedno životari šovinistična desnica, ki zadnje čase dviga glavo misleč, da je napočil njen čas; gre pa tudi za nepravilnost občinskih upravnih organov, ki ukrepa mimo sklepov občinskega sveta in se za dosežene uspehe demokratičnih sil se zmenijo ne.

Zato pa mislimo, da bi morali v občinski upravi dokazati, da tudi v praksi uresničujejo sprejete obveznosti: honorarno ali po natečaju naj zaposli nekaj prevajalcev, v decentraliziranih upravnih enotah pa naj zaposli osebe, ki obvlada tudi slovenski jezik; odpravi naj vsakršno razdelitev konzult na dve kategoriji — statut in posebno 5. člen morata veljati v obeh enak.

Naj ponovimo, za zaključek, se misli, ki smo jo že večkrat zabeležili. Rajonske konzulte so primer, kako se more približati prebivalstvu uprava javnih koristi in storitev, zato pa morajo tudi v svoji sestavi odražati stvarnost svojih področij, tako s političnega kakor z narodnega vidika. Morda najbolj kriče je primer Opčin, kjer je od 20 svetovalcev le 5 Slovencev, medtem ko je ena tretjina svetovalcev iz drugih krajev Italije.

Vsemu temu bi se lahko izognili, če bi konzulte volili, in upamo, da bo občinski svet, ki bo izšel iz jesenskih upravnih volitev, to načelo tudi potrdil.

Avgusta na Opčinah XIII. kmečki tabor

Kot že dvajset let bo tudi leto avgusta na Opčinah tradicionalni »kmečki tabor«. Trajal bo tri dni, od 14. do 16. avgusta. Otvoritev bo v soboto, 14. ob 18. uri.

takoj zatem bo začel ples ob melodijah orkestra »Planšarji«. V nedeljo zvečer je na programu, poleg plesa, nastop folklorne skupine z Reke »Grupa študenti«. Tabor se bo zaključil v ponedeljek s plesom.

Na taboru bo običajna razstava kmečkih strojev in pridelkov krajskih kmetov. Prav za to razstavo kmečkih pridelkov vabijo organizatorji vse kmete, naj se javijo in naj sodelujejo s svojimi pridelki.

Novost letošnjega XIII. tabora pa je razstava rož, na kateri bo lahko občudovali poleg naših domačih cvetlic eksotične ikebane.

V TRŽŠKEM DIJAŠKEM DOMU

Voditelji beneških izseljencev na enotedenskem seminarju v Trstu

Izseljenci so obiskali Kulturni dom in tiskarno Primorskega dnevnika - Obiskali so tudi Koper

Od preteklega ponedelja pa do večera so bili gostje tržškega Dijaškega doma voditelji Društva slovenskih izseljencev Beneškega doma prof. Jože Umek. Učili so se pravilnega branja in izgovarjave ter obdelali slovnične osnove. Vsako jutro pa so imeli še kako predavanje. V torko in sredo je prof. Samo Pahor predaval o zgodovini slovenskega naroda, v petek pa je novinar Bogo Samsa govoril o NOB. Na izrecno željo izseljencev so bile v seminar vključene tudi lekcije petja: moške nekoliko nenavadna želja, vendar popolnoma upravičena.

Prof. Ignacij Ota je Benečane naučil nekaj beneških pesmi, ki so jih sicer že poznali, seveda pa ne v zborovski obliki. Popoldneve in večere so imeli izseljenci uradno proste, vendar ni bilo prav tako. En večer so posvetili razgovoru s predstavnikom SKGZ, ostala dva večera pa so posvetili »kulturno - zabavnim« sprostivim. Izseljenci so si želeli ogledati Koper. V torko popoldne so se tako podali v Koper, kjer so si ogledali radijsko postajo, pristanišče in nekatere turistične objekte. Zaupali so nam tudi, da so se v Koprju zdržali pozno v noč, točneje pa niso hoteli povedati, kje so bili, morda ker so se bali, da bi žene ne ugovarjale.

Najbolj intenzivno so beneški gostje preživeli četrtek. Po običajnem tečaju slovensčine in lekciji petja jih je namreč čakal še precej bogat spored za popoldanske in večerne ure. Ogledali so si najprej Kulturni dom, nakar so bili gostje dolinskega društva »Valentin Vodnik«. Dolinčani so jim pripravili izredno pripraven sprejem. Po kratkem ogledu vasi in spomenikov, so se izseljenci podali v društvo, kjer so gledali film o dolinskih starih običajih, ki so se obdržali do danes. Toplo je bilo in gostje ter gostitelji so se preselili na dvorišče društvene gostilne, kjer je Benečane najprej pozdravil predsednik Vojko Kocijančič. Nekaj izrednih besed je spregovoril tajnik Društva izseljencev Dino del Medico, ki je tudi kratko orisal delovanje in vlogo društva. Zbor »Valentin Vodnik« je nato zapel nekaj pesmi, nakar je ob osvežitni kapljici domačega vina potekal razgovor dolgo in prijetno. Benečani so se z Dolinčani zmenili, da jih bodo ob prvi priliki še obiskali, da pa bodo tudi dolinski zbor povabili v Benecijo na kako domačo prireditev.

V petek zvečer so si izseljenci ogledali tudi našo tiskarno in se pogovorili s časnikarji. Ob tej priliki smo jih tudi povprašali, kako so se znašli v Trstu in če se nameravajo še vrniti. Zaupali so nam, da je bilo vse v najboljšem redu, razen toplote, ki je v Dijaškem domu kar precejšnja, in burje — pravzaprav za nas veter — ki je dva dni pihala. Izrazili so tudi željo, da bi se vrnili prihodnje poletje, po možnosti za več dni in v nekoliko večjem številu.

nastopila v Luciji portoroška folklorna skupina. 14. avgusta bo v Portorožu osrednja prireditev sezone — portoroška noč. Organizatorji bodo povabili več znanih pevcev in ansamblorjev, pripravljajo pa tudi velikansko ognjem. 15. avgusta bo v Seči otvoritev kiperskega simpozija Forma viva, istega dne zvečer pa bo v piranski stolnici nastop priznanih jugoslovanskih, italijanskih in nemških orglarjev, ki bodo izvajali skladbe iz baročne dobe. *** Predstavniki piranske občine ter zainteresiranih turistično-gospodarskih organizacij se še zmeraj niso odločili, kakšen naj bi bil turistični center Strunjanu. Po prvi varianti naj bi v Strunjanu zgradili hotele z okrog 3700 ležišči, medtem ko bi po drugi varianti zgradili v Strunjanu dirkališče za vrhunske avtomoto dirke. Obe varianti bosta seveda zahtevali obsežne investicije in je za sedaj težko reči, za katero se bodo odločili. *** Velika vročina je povzročila hudo sušo v Istri. V mnogih istrskih vaseh primanjkuje vode, kmetje pa so zaskrbljeni tudi zaradi uvelih povrtnin in mladih trt. Kljub požrtvovalnemu določanju vode s cisternami ne morejo gasilci zadostovati vseh potreb. *** Včeraj, nekaj po 9. uri, je 49-letni Alcide Vidali iz Vrdske ceste št. 31 privozil s svojim fiatom 1100 do Bošketa in hotel nadaljevati vožnjo po Ul. Giulia, ko je trčil v drugi fiat, ki ga je iz Ul. Giulia privozil 19-letni Claudio Gerbezza iz Ul. Madonna 26. Vidali je zaradi odrgnin po obeh kolienih in prsih sprejel na ortopedski oddelki bolnišnice, kjer se bo moral zdraviti 20 dni.

Emigranti po ogledu Kulturnega doma

ODDOLŽILI SE BODO ŽRTVAM NOB

V Šklednju izvoljen odbor za postavitev spomenika

Kakor je bilo že napovedano tudi v našem dnevniku, je bil pretekli četrtek, 29. julija, drugi sestanek, na katerem so pobudniki za postavitev spomenika žrtvam narodnosvobodilne borbe v Šklednju ponovno obrazložili nazivom misel o spomeniku, s katerim bi počastili precej številne žrtve, ki jih je bivši četrti okraj do prinesel v osvobodilnem boju. Zamišljal je bila sprejeta od vseh navzočih z velikim soglasjem. Tudi živahna razprava je dokazala zanimanje in prizadevnost za čim boljše izvedbo predloga.

Akcijo bo vodil odbor, ki je bil na sestanku sestavljen. V odbor so vstopili sorodniki žrtve, bivši deportiranci, aktivisti in partizani. Pri imenovanju odborov se je upoštevalo, da morajo biti v odboru zastopani vsi predeli bivšega 4. okraja. Izvoljeni odbor je dobil pooblastilo, da kooptira še nove člane, da se zadosti kriterijem, ki naj odražajo voljo vsega antifašističnega prebivalstva južnega tržškega predmestja, s posebnim ozirom na vključitev zastopnikov mlajšega rodu.

Ena prvih nalog, ki jih bo moral rešiti odbor, je vprašanje lokacije, kjer naj se spomenik postavi. Zato so nekateri udeleženci že na tem sestanku dali nekaj predlogov, ki jih bo seveda treba podrobno proučiti preden se bo moglo o tem odločiti. Glavna skrb pa bo organiziranje zbiranja sredstev. To akcijo bo moral izvoljeni odbor izvesti do podrobnosti, vendar pričakujemo sprčo o dobrotarstvu, s katerim je bila zamišljena o spomeniku sprejeta, da bodo mnogi dali svoje prispevke spontano, se preden bo odbor uveljavil organizirano nabiranje.

Začetek tečaja za popravne izpite

Tečaj za popravne izpite v Slovenskem dijaškem domu v Trstu se začne v ponedeljek, 2. avgusta, ob 8. uri. Vsi, ki ste se prijavili za tečaj, se zberite ta dan ob 7. uri 45 minut v Ul. Ginnastica 72 ali na Campo S. Luigi 11, kjer boste dobili urnik in druga potrebna navodila.

PROSTE ZVEZE ZADRUG Pretirano povišanje cene sladkorja!

Dne 19. julija so sladkorne industrije povišale ceno sladkorja na debelo za 4,75 lire, z dodatkom davka na poslovi promet pa povišek znaša 5,18 lire na kilogram. Državna zveza zadrug je pozvala medministrski odbor za cene (CIP) naj določi novo ceno sladkorja na drobno. Odbor za cene je odvrnil, da ne bo določil cene, kajti njegova pristojnost je samo ta, da določi bruto dobiček za trgovce na drobno in da se ta dobiček ne sme spreminjati. Cena sladkorja v zavojih se je

Smrt Josipa Bogatca zadnjega kriškega kovača

Mnogo ljudi je spremljalo v torek k zadnjemu počitku na kriško pokopališče Josipa Bogatca, najbrž zadnjega kovača v Križu. Josip Bogatec, ali po domače Pepi Kovač, se je rodil v Križu 15. 3. 1903 v hiši, ki je dobila vzdevek med Križani »Pr Kovačevih« prav zato, ker je v tej hiši kovaški poklic prejel od očeta na sina.

Pokoju Pepi je še zelo mlad začel delati v očetovi kovačnici in se pod večjo roko izučil v pridnega kovača, saj ga ni bilo dela, ki bi se ga ustrašil, pa najsi je bilo treba podkovati konja, vala ali pa pripraviti špice in bučiarje za prikrke kamnoseke.

Ker pa skromno kovaško delo ni moglo dati zaslužka očetu in sinu, je Pepi Kovač šel v nabralske kamnoseke, da je tam s

kallenjem špic in popravljanjem kamnoseškega orodja zaslužil toliko, da si je leta 1929 lahko vzel za družico domačinko Ano Bogatec, katere mu je povila dva otroka.

Trdo je bilo jeklo, ki ga je kalil in trd je bil kruh, ki ga je s svojim delom preskrbel družini. Februarja leta 1944 je bil odgnan na prisilno delo v Nemčijo, moral se je podrediti okupatorjevemu načelom in za njegove ozoze delati obroče, pa čeprav se mu je kot trdnemu Slovincu in naprednemu delavcu to upiralo.

Slednjič je napočil dan svobode in vrnil se je v rodno vas ter ponovno prijel za kladivo, vendar z drugacnim, veselim zvokom: ko je udarjal po njem, da so se iskre kresale, če si kot radijskega pobli gledal skozi okno kovačice. Vsakemu je odmerjen čas in tako je tudi on zasluženo nastopil pot upokojeva, vendar v kovačnici ni utihnilo, pa čeprav je zadnje čase bolj poridoma gori ogenj za kaljenje in se je moral tudi on prilagoditi potrebam sedanjega časa.

Spoštovan, skromen v delu, vendar mu ni bilo uspešno, da bi bil njegov oče pri 94. letih še hodil v svojo kovačico. Moral se je poslovišči še razmeroma mlaj, pri 68. letih, od svojih dragih ter svoje kovačice, kjer je z njegovim odhodom, v njej morda za vedno utihnilo mikanje vola, ki ga je svoj čas koval.

Naj mu bo lahka zemlja na kriškem pokopališču. Svojem izrekanju naše iskreno sožalje. K. Košuta.

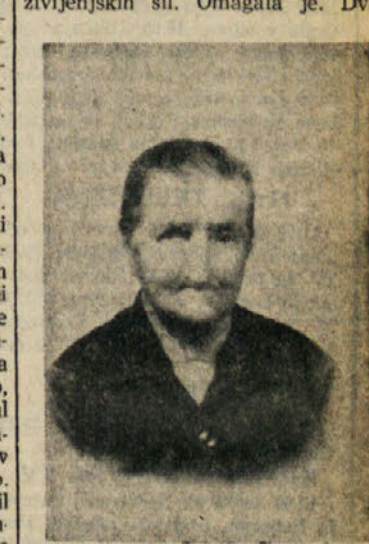
Milan Nardin - Skala

Tudi v svoji družini ji ni bilo življenje lahko. Pregarala je skozi vsa teška leta, zraven pa vzredila tri sinove in hčer Danilo, ki živi sedaj v Avstraliji.

Vzgojila jih je v ljubezni do domače zemlje, kljub temnim oblakom, ki so se zgrnili nad naše ljudstvo. Ko pa je izbruhnila vojna ji sroci ni dala miru. Trepetala je, ko je čakala vesti o sinovih, ki so ji vsi trije odšli v hribe, med partizane. Vrnili so se vsi. Rudi, Lucijan in Stanko, toda Stanko je bil hudo ranjen in invalid.

Trpljenja še ni bilo konec. Leta 1953 ji je umrl mož, zadnja leta pa jo je prizadelo najhujše gorje: vid ji je opešal, da je oslepela. Tako je preživela zadnjih petnajst let, dokler ji ni zmanjkalo življenjskih sil. Omagala je. Dva

tedna pred smrtjo so jo sprejeli v bolnišnici, kjer je včeraj izdihnila. Naj ji bo lahka domača zemlja. Svojem izrekanju iskreno in občuteno sožalje.

VPRASANJA IN ODGOVORI

Še o brezplačnih zdravilih za kmete

Hoteli bi ponovno seznaniti kmete upokojece, kako naj se ravnaajo, da jim bodo poravnali stroške za zdravila. Večina upokojecev je namreč predložila prošnjo brez kakšnega potrdila, in zato pomanjkljive. Važno je, da upokojevci ohranijo zdravniško potrdilo (»ricetto«). S tem lahko dobijo zdravilo. V lekarni pa naj vprašajo, da jim na posebno tiskovino (»fustellato«) prilepijo ceno zdravila. Bolniška blagajna (»Cassa Mutua Provinciale per i Cultivatori Diretti«) brez tega potrdila ne bo sprejela prošnje. Stroške pa bodo naknadno vrnili. Trenutno je namreč vsa stvar še dokaj zapletena in tudi uradniki bolniške blagajne še točno ne vedo, kako bodo poravnali stroške, za kakšno zdravilo itd.

Važno pa je eno, da se prošnje predložijo čimprej.

Za vsako pojasnilo pa se lahko obrnete na patronat Kmečke zveze INAC v Ulici Geppa, 9. ki vam bo tudi poskrbel za višje prošnje.

b. l.

SEKCIJA KPI ZGONIK VABI NA

FESTIVAL KOMUNISTIČNEGA TISKA

v gozdičku na križišču Salež - Zgonik - Gabrovce (Brajde)
OD 31. JULIJA DO 2. AVGUSTA 1971

Nastopil bo ob povratku s svoje triumfalne turnee v ZDA ansambel

LOJZE SLAK s fanti iz Praprotna

Spored:

DANES, 1. avgusta 1971:

- ob 9. uri — tek čez drn in strm
- ob 10. uri — turnir v briškoli z bogatimi nagradami
- ob 17. uri — koncert ansambla Lojze Slaka s sodelovanjem umetnice Jane Osoljkeve
- ob 19. uri — koncert pevskega zbora »Rdeča zvezda« Salež - Zgonik

Govorila bosta

ALBIN SKERK in SILVANO BACICCHI

Predsedoval bo JAN GODNIC

Zvečer 1. in 2. avgusta bo igral za ples ansambel »KRAS«

Bogat srečolov — Dobro založeni kioski z domačo hrano — Odlična domača hoto in črno vino

ZANCHI

AVTOMOBILISTI!

Želite, da bo vaš avtomobil udoben, eleganten in brezhiben?

Obrnite se z zaupanjem na

ZANCHI

AUTOFORNITURE

TRST

Via del Coroneo 4

ZANCHI

Našli boste veliko izbiro vseh najnovejših in praktičnih avtomobilskih potrebščin

Velika zaloga izdelkov za karoserijo

Dodatna kristalna stekla »VISA«

Vsa pojasnila tudi v slovenščini in srbohrvaščini

TRST · Ul. Boccaccio 3 · POŽAR ARTEMIO

Telefon 414161

TOVORNI PREVOZI

v vse kraje tudi tinozemstvo

RADIO VELE VIZIJA

NEDELJA, 1. AVGUSTA

PONEDELJEK, 2. AVGUSTA

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 in 23.15
Poročila: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.45 Glasba za orgle; 10.45 Za dobro voljo; 11.50 Vesele harmonike; 12.00 Nabožna glasba; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 15.30 Radijska drama; 16.35 Parada orkestror; 17.30 Zbori; 18.00 Podoba in glasba; 19.00 Lahka glasba; 19.30 Filmska glasba; 20.00 Sport; 20.30 Ljudske pesmi; 20.45 Ljubljenska lirika; 21.00 Sejem plošče; 22.00 Nedelja v Sportu; 22.10 Sodobna glasba; 22.25 Glasba za orgle.

TRST

8.30 Poljedelska oddaja; 9.00 Glasba za orkester; 10.30 Tržiški motivi; 12.10 Plošče.

KOPER

8.00, 11.30, 12.30, 15.30, 20.15, 23.00 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.30 Glasbena matineja; 10.30 Plošče; 12.00 Glasba po željah; 13.40 «Fumoran»; 14.15 Pevce dneva; 14.30 Pogovor s poslušalci; 14.40 Glasbeni cocktail; 15.30 Nedeljsko srečanje; 15.40 Polke in valčki; 16.00 Glasba po željah; 17.10 Moški zbor Vasilij Mirk; 17.40 Poletna večerina panorama na obali; 18.00 Plošče; 19.00 Glasovi in zvoki; 19.30 Orkestri; 20.30 Prenos RL; 23.20 Plesna glasba; 24.00 Prenos RL.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 15.00, 20.00, 23.00 Poročila; 7.00 Jutranja glasba; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.30 Maša; 10.25 Vi in jaz; 12.00 Plošče za poletje; 12.30 «Hit parade»; 13.15 Vesele polke; 14.45 Polke in valčki; 15.45 Polke in valčki; 16.00 Glasba po željah; 17.10 Moški zbor Vasilij Mirk; 17.40 Poletna večerina panorama na obali; 18.00 Plošče; 19.00 Glasovi in zvoki; 19.30 Orkestri; 20.30 Prenos RL; 23.20 Plesna glasba; 24.00 Prenos RL.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30, 20.30, 23.30 Poročila; 7.40 Plošče; 8.40 Plošče; 9.35 Veliki varieté; 11.00 Plošče; 13.00 «Kvizi narobe»; 13.35 «Alto gradimento»; 14.30 Plošče za poletje; 15.00 Preizkušnja se delatniki; 15.40 Poveške pod senčnikom; 17.30 Glasba in sport; 18.40 «Spettacolo»; 20.10 «Supersono»; 21.30 Veliki ameriški predstavniki; 22.00 Nove plošče.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.50 Polkorna glasba; 13.00 Medigra; 15.30 Radijska igra; 17.00 Dramatični madrigali; 17.30 Alessandro Scariatti; 19.15 Vsakovečerni koncert; 21.30 O umetnosti.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 9.30 Polifonija; 11.00 Medigra; 12.30 Plošče in izložbi; 13.30 Koncert violinista U. Ughia; 14.25 Sodobna italijanska glasba; 15.30 Simfonična glasba stereo.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 13.00, 17.00, 20.30 in 24.00 Poročila; 9.05 Radijska igra za otroke; 9.41 Skladbe za mladino; 1.05 Koncert iz naših krajev; 11.05 Se pomnite, tovariši... 11.25 Pesmi borbe in oela; 11.45 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.15 Obvestila in zabavna glasba; 14.30 Nedeljska reportaža; 14.50 Z domačimi ansambli; 15.05 Slovenske narodne pesmi; 15.30 Humoreska tega tedna; 15.50 Orgle in ritmu; 16.05 Glasba ne pozna meja; 17.00 Radijska igra; 18.05 Nedeljsko športno popoldne; 20.00 Lahko noč, otroci! 20.15 Glasbene razglednice; 21.00 «V nedeljo zvečer»; 23.20 Plesna glasba; 0.05 Biltni pesmi; 0.15 Jazz za vse.

ITAL. TELEVISIONIJA

11.00 Maša; 12.15 Kmetijska oddaja; 16.15 Športno popoldne; 18.15 TV za otroke; 19.50 Športni dnevniki in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 TV igra «La saga dei Forsyte»; 22.25 Športna nedelja; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

17.45 Tenis; 21.00 Dnevnik; 21.15 Glasbeni spored; 22.15 TV film.

KOPRSKA BARVNA TV

13.00 in 19.00 Neposredni prenos iz Houstona o poletu «Apolla 15»; 20.00 Lutkovno gledališče; 20.10 Pery Mason; 21.00 Celovečerni film.

JUG. TELEVISIONIJA OD 1. DO 7. AVGUSTA 1971

NEDELJA, 1. avgusta
10.30 Pisano domače; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.45 Otroška matineja; 12.35 Mestice Peyton; 13.25 Polet vesoljske ladje Apollo 15; 17.50 Mednarodno kajakaško tekmovanje; 19.00 Polet vesoljske ladje Apollo 15; 19.45 Zvezdica zaspanka; 21.00 TV dnevnik; 21.35 Bayanihan; 22.35 Glas na obisku; 23.00 Poročila; 23.15 Športni pregled; 23.45 Odgovod sporeda.

PONEDELJEK, 2. avgusta

18.00 Polet vesoljske ladje Apollo 15; 19.25 Obzorik; 19.40 Drečjek in trije marsovc; 20.00 Risanka; 20.20 Ljudje v Soseski; 21.00 TV dnevnik; 21.35 P. K. Houst: Takšna ljubzen; 23.05 Kulturne diagonale.

TOREK, 3. avgusta

17.45 Madžarski TV pregled; 19.20 Obzorik; 19.35 Prijatelj Ben; 20.05 Stare krčme; 20.35 Cesta in mi; 21.00 TV dnevnik; 21.35 Samo enkrat živimo; 23.00 Malo za šalo, malo za res; 23.25 Polo čla.

SREDA, 4. avgusta

18.06 Madžarski TV pregled; 19.15 Obzorik; 19.30 Pika Noga-vička; 20.00 Risani in lutkovni filmi; 20.20 Po sledih napredka; 21.00 TV dnevnik; 21.35 I. Stivi-

TRST A

7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Simfonična glasba; 19.15 Revija solistov; 19.40 Zbor «T. Birchebner»; 20.35 Glasbene razglednice; 21.20 Nepozabne melodije; 21.45 Slovenski solisti; 22.05 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 16.00 Simfonični koncert.

KOPER

6.30, 7.00, 11.00, 12.30, 14.00, 19.15 in 22.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 9.30 Glasbena matineja; 10.45 Plošče; 12.00 Glasba po željah; 13.40 «Fumoran»; 14.05 Športni ponedeljek; 14.15 Lahka glasba; 15.00 Strani iz albuma; 16.00 Prenos RL; 16.30 Naši zbori; 17.20 Od popevke do popevke; 17.40 Karol Pahor: distrikan; 18.10 Plošče; 18.45 Oddaja za najmlajše; 19.00 Klasična glasba; 19.30 Poročila; 20.30 Prenos RL; 23.20 Orkestri; 23.35 Violinista D. in I. Ojstrah.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 20.00, 23.00 Poročila; 7.10 Glasbena matineja; 8.30 Jutranje pesmi; 9.00 Prenos iz Houstona; 10.00 Vi in jaz; 11.30 Odlomki iz oper; 13.15 «Hit parade»; 14.00 Vesele polke; 16.20 Za vas mlade; 16.45 Prenos iz Houstona; 19.00 Neapeljske pesmi; 20.20 Prenos iz Houstona; 21.30 Glasbena fantazija.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 16.30, 19.30 in 22.30 Poročila; 7.40 Plošče; 8.40 Plošče; 9.35 Veliki varieté; 11.00 Plošče; 13.00 «Kvizi narobe»; 13.35 «Alto gradimento»; 14.30 Plošče za poletje; 15.00 Preizkušnja se delatniki; 15.40 Poveške pod senčnikom; 17.30 Glasba in sport; 18.40 «Spettacolo»; 20.10 «Supersono»; 21.30 Veliki ameriški predstavniki; 22.00 Nove plošče.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.45 Italijanska sodobna glasba; 12.20 Arhiv plošče; 13.00 Medigra; 14.00 Klasična glasba; 14.30 Včerajšnji in današnji izvajalci; 15.30 Franz Schubert; 17.35 Jazz; 19.15 Vsakovečerni koncert; 21.30 Radijska igra; 23.05 Lahka glasba.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 11.00 Medigra; 12.30 Plošče in izložbi; 13.30 Koncert violinista U. Ughia; 14.25 Sodobna italijanska glasba; 15.30 Simfonična glasba stereo.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 13.00, 17.00, 20.30 in 24.00 Poročila; 9.10 Glasbena matineja; 10.05 Pisan svet pravljic in zgodbi; 10.20 Pesmi za najmlajše; 10.30 Z orkestrom A. Kostelanetz; 11.15 Pri vas doma; 13.10 Serenada za flavto in godalni orkester; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Igrajo pihalni orkestri; 14.15 Obvestila in zabavna glasba; 14.30 Nedeljska reportaža; 14.50 Z domačimi ansambli; 15.05 Slovenske narodne pesmi; 15.30 Humoreska tega tedna; 15.50 Orgle in ritmu; 16.05 Glasba ne pozna meja; 17.00 Radijska igra; 18.05 Nedeljsko športno popoldne; 20.00 Lahko noč, otroci! 20.15 Glasbene razglednice; 21.00 «V nedeljo zvečer»; 23.20 Plesna glasba; 0.05 Biltni pesmi; 0.15 Jazz za vse.

ITAL. TELEVISIONIJA

18.15 TV za otroke; 19.45 Športni dnevniki in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Film «Grand hotel»; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Mi in dru; 21.45 Balet.

KOPRSKA BARVNA TV

19.00 Neposredni prenos iz Houstona o poletu «Apolla 15»; 20.00 Albert Schweitzer; 21.00 Dnevnik; 21.10 «Raquel Welch show»; 22.00 «Bled».

CETRTREK, 5. avgusta

18.20 Madžarski TV pregled; 19.20 Obzorik; 19.35 Družina; 20.05 Enkrat v tednu; 20.20 Vse življenje v letu dni; 21.00 TV dnevnik; 21.35 L. N. Tolstoj: Vojna in mir; 22.25 XXI. stoletje; 23.25 Zbor RTV Beograd; 23.55 Poročila.

PETEK, 6. avgusta

17.40 Madžarski TV pregled; 19.15 Obzorik; 19.30 Živ - žav; 20.00 Mestice Peyton; 21.00 TV dnevnik; 21.35 S pesmijo in plesom; 23.10 Odiseja miru; 23.40 Poročila.

SOBOTA, 7. avgusta

16.25 Mednarodni rokmetni turnir v Dobou; 17.20 Madžarsko-košarkarsko prvenstvo Evrope; 19.10 Obzorik; 19.25 Po domače z ansambli Lesaja in viškim fanti; 19.55 Brozovičska sinjeka; 20.45; 20.55 Matko; 20.30 TV ka-žipot; 21.00 TV dnevnik; 21.35 Me-ldio; 21.45; 21.55; 22.05; 22.15; 22.25; 22.35; 22.45; 22.55; 23.05; 23.15; 23.25; 23.35; 23.45; 23.55; 24.00; 24.05; 24.15; 24.25; 24.35; 24.45; 24.55; 25.00; 25.05; 25.15; 25.25; 25.35; 25.45; 25.55; 26.00; 26.05; 26.15; 26.25; 26.35; 26.45; 26.55; 27.00; 27.05; 27.15; 27.25; 27.35; 27.45; 27.55; 28.00; 28.05; 28.15; 28.25; 28.35; 28.45; 28.55; 29.00; 29.05; 29.15; 29.25; 29.35; 29.45; 29.55; 30.00; 30.05; 30.15; 30.25; 30.35; 30.45; 30.55; 31.00; 31.05; 31.15; 31.25; 31.35; 31.45; 31.55; 32.00; 32.05; 32.15; 32.25; 32.35; 32.45; 32.55; 33.00; 33.05; 33.15; 33.25; 33.35; 33.45; 33.55; 34.00; 34.05; 34.15; 34.25; 34.35; 34.45; 34.55; 35.00; 35.05; 35.15; 35.25; 35.35; 35.45; 35.55; 36.00; 36.05; 36.15; 36.25; 36.35; 36.45; 36.55; 37.00; 37.05; 37.15; 37.25; 37.35; 37.45; 37.55; 38.00; 38.05; 38.15; 38.25; 38.35; 38.45; 38.55; 39.00; 39.05; 39.15; 39.25; 39.35; 39.45; 39.55; 40.00; 40.05; 40.15; 40.25; 40.35; 40.45; 40.55; 41.00; 41.05; 41.15; 41.25; 41.35; 41.45; 41.55; 42.00; 42.05; 42.15; 42.25; 42.35; 42.45; 42.55; 43.00; 43.05; 43.15; 43.25; 43.35; 43.45; 43.55; 44.00; 44.05; 44.15; 44.25; 44.35; 44.45; 44.55; 45.00; 45.05; 45.15; 45.25; 45.35; 45.45; 45.55; 46.00; 46.05; 46.15; 46.25; 46.35; 46.45; 46.55; 47.00; 47.05; 47.15; 47.25; 47.35; 47.45; 47.55; 48.00; 48.05; 48.15; 48.25; 48.35; 48.45; 48.55; 49.00; 49.05; 49.15; 49.25; 49.35; 49.45; 49.55; 50.00; 50.05; 50.15; 50.25; 50.35; 50.45; 50.55; 51.00; 51.05; 51.15; 51.25; 51.35; 51.45; 51.55; 52.00; 52.05; 52.15; 52.25; 52.35; 52.45; 52.55; 53.00; 53.05; 53.15; 53.25; 53.35; 53.45; 53.55; 54.00; 54.05; 54.15; 54.25; 54.35; 54.45; 54.55; 55.00; 55.05; 55.15; 55.25; 55.35; 55.45; 55.55; 56.00; 56.05; 56.15; 56.25; 56.35; 56.45; 56.55; 57.00; 57.05; 57.15; 57.25; 57.35; 57.45; 57.55; 58.00; 58.05; 58.15; 58.25; 58.35; 58.45; 58.55; 59.00; 59.05; 59.15; 59.25; 59.35; 59.45; 59.55; 60.00; 60.05; 60.15; 60.25; 60.35; 60.45; 60.55; 61.00; 61.05; 61.15; 61.25; 61.35; 61.45; 61.55; 62.00; 62.05; 62.15; 62.25; 62.35; 62.45; 62.55; 63.00; 63.05; 63.15; 63.25; 63.35; 63.45; 63.55; 64.00; 64.05; 64.15; 64.25; 64.35; 64.45; 64.55; 65.00; 65.05; 65.15; 65.25; 65.35; 65.45; 65.55; 66.00; 66.05; 66.15; 66.25; 66.35; 66.45; 66.55; 67.00; 67.05; 67.15; 67.25; 67.35; 67.45; 67.55; 68.00; 68.05; 68.15; 68.25; 68.35; 68.45; 68.55; 69.00; 69.05; 69.15; 69.25; 69.35; 69.45; 69.55; 70.00; 70.05; 70.15; 70.25; 70.35; 70.45; 70.55; 71.00; 71.05; 71.15; 71.25; 71.35; 71.45; 71.55; 72.00; 72.05; 72.15; 72.25; 72.35; 72.45; 72.55; 73.00; 73.05; 73.15; 73.25; 73.35; 73.45; 73.55; 74.00; 74.05; 74.15; 74.25; 74.35; 74.45; 74.55; 75.00; 75.05; 75.15; 75.25; 75.35; 75.45; 75.55; 76.00; 76.05; 76.15; 76.25; 76.35; 76.45; 76.55; 77.00; 77.05; 77.15; 77.25; 77.35; 77.45; 77.55; 78.00; 78.05; 78.15; 78.25; 78.35; 78.45; 78.55; 79.00; 79.05; 79.15; 79.25; 79.35; 79.45; 79.55; 80.00; 80.05; 80.15; 80.25; 80.35; 80.45; 80.55; 81.00; 81.05; 81.15; 81.25; 81.35; 81.45; 81.55; 82.00; 82.05; 82.15; 82.25; 82.35; 82.45; 82.55; 83.00; 83.05; 83.15; 83.25; 83.35; 83.45; 83.55; 84.00; 84.05; 84.15; 84.25; 84.35; 84.45; 84.55; 85.00; 85.05; 85.15; 85.25; 85.35; 85.45; 85.55; 86.00; 86.05; 86.15; 86.25; 86.35; 86.45; 86.55; 87.00; 87.05; 87.15; 87.25; 87.35; 87.45; 87.55; 88.00; 88.05; 88.15; 88.25; 88.35; 88.45; 88.55; 89.00; 89.05; 89.15; 89.25; 89.35; 89.45; 89.55; 90.00; 90.05; 90.15; 90.25; 90.35; 90.45; 90.55; 91.00; 91.05; 91.15; 91.25; 91.35; 91.45; 91.55; 92.00; 92.05; 92.15; 92.25; 92.35; 92.45; 92.55; 93.00; 93.05; 93.15; 93.25; 93.35; 93.45; 93.55; 94.00; 94.05; 94.15; 94.25; 94.35; 94.45; 94.55; 95.00; 95.05; 95.15; 95.25; 95.35; 95.45; 95.55; 96.00; 96.05; 96.15; 96.25; 96.35; 96.45; 96.55; 97.00; 97.05; 97.15; 97.25; 97.35; 97.45; 97.55; 98.00; 98.05; 98.15; 98.25; 98.35; 98.45; 98.55; 99.00; 99.05; 99.15; 99.25; 99.35; 99.45; 99.55; 100.00; 100.05; 100.15; 100.25; 100.35; 100.45; 100.55; 101.00; 101.05; 101.15; 101.25; 101.35; 101.45; 101.55; 102.00; 102.05; 102.15; 102.25; 102.35; 102.45; 102.55; 103.00; 103.05; 103.15; 103.25; 103.35; 103.45; 103.55; 104.00; 104.05; 104.15; 104.25; 104.35; 104.45; 104.55; 105.00; 105.05; 105.15; 105.25; 105.35; 105.45; 105.55; 106.00; 106.05; 106.15; 106.25; 106.35; 106.45; 106.55; 107.00; 107.05; 107.15; 107.25; 107.35; 107.45; 107.55; 108.00; 108.05; 108.15; 108.25; 108.35; 108.45; 108.55; 109.00; 109.05; 109.15; 109.25; 109.35; 109.45; 109.55; 110.00; 110.05; 110.15; 110.25; 110.35; 110.45; 110.55; 111.00; 111.05; 111.15; 111.25; 111.35; 111.45; 111.55; 112.00; 112.05; 112.15; 112.25; 112.35; 112.45; 112.55; 113.00; 113.05; 113.15; 113.25; 113.35; 113.45; 113.55; 114.00; 114.05; 114.15; 114.25; 114.35; 114.45; 114.55; 115.00; 115.05; 115.15; 115.25; 115.35; 115.45; 115.55; 116.00; 116.05; 116.15; 116.25; 116.35; 116.45; 116.55; 117.00; 117.05; 117.15; 117.25; 117.35; 117.45; 117.55; 118.00; 118.05; 118.15; 118.25; 118.35; 118.45; 118.55; 119.00; 119.05; 119.15; 119.25; 119.35; 119.45; 119.55; 120.00; 120.05; 120.15; 120.25; 120.35; 120.45; 120.55; 121.00; 121.05; 121.15; 121.25; 121.35; 121.45; 121.55; 122.00; 122.05; 122.15; 122.25; 122.35; 122.45; 122.55; 123.00; 123.05; 123.15; 123.25; 123.35; 123.45; 123.55; 124.00; 124.05; 124.15; 124.25; 124.35; 124.45; 124.55; 125.00; 125.05; 125.15; 125.25; 125.35; 125.45; 125.55; 126.00; 126.05; 126.15; 126.25; 126.35; 126.45; 126.55; 127.00; 127.05; 127.15; 127.25; 127.35; 127.45; 127.55; 128.00; 128.05; 128.15; 128.25; 128.35; 128.45; 128.55; 129.00; 129.05; 129.15; 129.25; 129.35; 129.45; 129.55; 130.00; 130.05; 130.15; 130.25; 130.35; 130.45; 130.55; 131.00; 131.05; 131.15; 131.25; 131.35; 131.45; 131.55; 132.00; 132.05; 132.15; 132.25; 132.35; 132.45; 132.55; 133.00; 133.05; 133.15;

BRANJE ZA VROČE DNI

LEONID LENČ:

TROJKA
V VEDENJU

Računovodja Ivan Semjonovič Pokatilov sedi doma in piše pismo učitelju rusčine svojega sina Igorja.

Tanke ustnice Ivana Semjonoviča so stisnjene, obraz pa ironičen. Igor, ogorčen deček, ostrizen na jeza, sedi na naslanjaču v kotlu in molče gleda očeta.

Peró, ki ga Ivan Semjonovič stiska v močni in kosmati roki, hitro drsi po papirju.

«Čita» smehljajoče se spregovori Igor, «sedaj si podoban knezu Kurškemu».

Ivan Semjonovič dvigne glavo, popravi naočnike in strogo pogleda na sina. Ne spominja se, kdo je knez Kurški, in ne ve, da mu je pismo dobilo. Zato se napravi, kot da ni dobro slisal.

«Kaj si rekel? Kakšen knez?» «Ali se ne spominjaš? Sedi je v litiškem sotoru in pisal pismo Ivanu Groznemu. Prečita, namene, spet prečita, nato piše dalje. Tudi ti pišeš in se smehljaš!»

«Prosim, nikakih neumnih šali!» očeta Ivan Semjonovič Igorja. «Jaz te pa branim, nehalnezi smakavec!»

Igor umolkne in vzdihne. Peró spet hitro drsi po papirju.

«...z obznanjem ugotovljam, da ste mojemu sinu Igorju Pokatilovu po krivdi dali trojko, za domaćo nalogo», piše Ivan Semjonovič. «Jaz sam sem jo pregledal in z vso objektivnostjo mislim, da zasluži petico. Štejem si v očetovski dolžnosti...»

«Čita», se iz kota oglasi Igor. «Če malo pomisliš, mi je Vasilij Pavlovič povsem pravilno dal trojko. Jaz to priznam... na podlagi samokritike!»

Ivan Semjonovič odloži peró in se obrne k sinu:

«Jaz sem tvoja samokritika. Si razumel?»

«V nalogi je bila groba napaka...»

«Ni bilo napak!»

«Bila je! Napisal sem, da bo prekop Volga. Don zgrajen leta 1964, medtem ko bo dokončan leta 1962. Kako se mi je to izgodilo... In tudi ti si to prezel!»

Ivan Semjonovič žalostno zastoka, toda ne vda se. Zdi se mu, da če bo priznal svojo napako, bo njegov očetovski ugled propadel.

«V bistvu, Igorček, to ni napaka, temveč pomota...»

«Pomota, vendar sem vseeno pograbil!»

«Ne prepričaj se za mano! Pomota je pomota, napaka je napaka!»

Nekaj časa oče in sin molčita. Potem pa Igor mračno reče:

«Tudi večje tu pa tam niso bile na mestu... in dvopica ni bilo pred nastavljanjem.»

«Jaz sem pregledal!»

«Niš opazil! Ne piši, ata! V šoli se mi otroci smejejo, ker nošim učiteljsko pismo. Pravijo mi 'diplomatski kurir'».

«Zelo nespretno!», toda vsi se mi smejejo. Tudi mama, preden je odpotovala, je narahlo, naj ne bi pisal. Videl boš, ko se bo vrnila, da zvedela, da si spet pisal učitelju in te bo ostela.»

Debeli usesa Ivana Semjonoviča zardijo.

«Molči! Ne vtikaj nosu, kamor

ti ni treba!»

Da pismo v kuverto in napiše naslov.

«Na, vzemi! Daj svojemu Luzginu.»

Igor vzame kuverto in vzdihne. «Kakšno oceno pa zahteva, ata?»

«Pet, se razume! Naloga je napisana z logiko. In to je poglavje vito!»

«Pet mi nikakor ne bo dal!» meni Igor na glas. «Štiri pa bi ne bilo slabo dobiti.»

In njegove okrogle rjave oči grabezljivo zadržijo.

Ko se naslednji dan zvečer Ivan Semjonovič vrne iz službe, zve od Igorja, da je učitelj Vasilij Pavlovič Luzgin prebral njegovo pismo in da mu sporoča, da odgovor ne bo. Če se pa Ivan Semjonovič hoče pogovoriti z njim, naj pride v šolo.

«Ah, kaj si rekel! Dobro! Pisati bo treba ravnatelju.»

«Čez dva dni sedi Pokatilov v ravnateljevi pisarni in posluša ravnatelja Mihaila Iljiča, zajetnega moža z dobrimi, mladimi očmi...»

Na zabuhlem napetem obrazu Ivana Semjonoviča se bere: «Jaz pa vseeno ostajam pri svojem!»

«Povejte, Ivan Semjonovič, reče ljubezno ravnatelj, zakaj se vmešavate v tako kočljivo in zapleteno stvar, kakršna je ocenjevanje učenčevih uspehov?»

«Vidim, tovariš ravnatelj, da ste na Luzginovi strani. Pedagog ste in branite pedagoga. Razumljivo!»

«Ne branim pedagoga, Ivan Semjonovič. Luzgin je star, izkušen učitelj. Ne potrebuje moje obrambe. Branim vašega Igorja.»

Ivan Semjonovič obnemi in z izbuljenimi očmi gleda v ravnatelja.

«Da, pred vami, Ivan Semjonovič! Kvarite ga, Dobro deček je, priden, pošten, vi pa delate vse, da bi napravili iz njega lenuha in malopridneža.»

«Zanimivo!» reče Ivan Semjonovič, oblit z rdečico. «Po vašem človek ne sme torej niti braniti svojega otroka!»

«Vašega otroka, Ivan Semjonovič, na žalost moramo braniti mi, šola. Saj s tem, da kvarite učiteljski ugled pred njegovimi očmi, škodujete predvsem njemu, Igorju!»

«Učiteljskega ugleda ne smes torej kvariti, očetovskega pa kolikor hočes?»

«Bojim se, da sami kvarite svoj očetovski ugled. Pobošajte se!»

«Vidim, tovariš ravnatelj, da se ne bova zedinila, reče razkačeno Ivan Semjonovič in se dvigne.

«Vi imate svoje mnenje, jaz svoje. Pisal bom višjemu forumu in dosegel svoje.»

Pozdravi in odide.

Zvečer je Igor sam v stanovanju. Sedi za očetovo mizo in piše pismo materi, ki se je odpeljala k bolni teti Zini v Kalinin.

«Draga mama, vmi se čimprej! piše Igor. Z atom gre slabo. Spet piše učiteljem. Sam mu ne bom kos, zelo sem vznemirljen zaradi njegovega vedenja. Zaslužil bi — trojko...»

Prečita, kar je napisal, se na mrtki, zmajajoč glavo, v besedi vznemirjeno iz črke «s» napravi črko «e», nato piše dalje.

V BAZOVICI V OKVIRU PRIREDITVE «OPASILO 1971»

Zanimiva domača
etnografska razstava

V okviru prireditve «Opasilo 1971» so v Slomškovem domu v Bazovici pripravili razpravo, ki bi jo mogli imenovati tudi «Bazovica v starih časih». Podoben razstav je bilo v naših vaseh že več. Prva etnografska razstava je bila pred tremi leti v Križu. Pripravilo jo je tamkajšnje prosvetno društvo. Pred časom smo imeli podobno razstavo v umetniški galeriji «Kraške hiše» v Repnu, kjer so bile prikazane slovenske narodne noše na Tržaškem. Razstavo je pripravil odbor zadrage «Naš Kras» ob sodelovanju Slovenske prosvetne zveze. Tudi etnografska razstava v Bazovici ob 100-letnici boljunške čitalnice je bila odlično pripravljena in je vzbudila pri domačem in tudi mestnem občinstvu veliko zanimanja. V umetniški galeriji «Kraške hiše» smo si mogli ogledati razstavo «Lončarija na Krasu».

Na vseh teh razstavah in prireditvah po naših vaseh so bili zbrani in ustrezno predstavljeni zanimivi etnografski predmeti, od narodnih noš, do raznih vrst orodja, lončarstva itd., pa vse do starih listin. Danes se, žal že zaključuje podobna razstava v Slomškovem domu v Bazovici. Kdor si jo je ogledal, je mogel z zadovoljenjem priznati, da je razstava skrbno pripravljena in da je zbran material smotno razporejen. Sredi razstavnega prostora je večja miza, na kateri so prikazani številni starinski kuhinjski predmeti, na desni strani dvorane, gledano od vhoda, so razstavljeni stari krožniki, stare skedce, kozice in lonci, seveda iz žgane gline. V desnem kotu dvorane je glasbeni kotiček, kjer so na ogled občinstvu stari instrumenti, pa tudi nekaj fotografij nekdanjih pevskih zborov, pesmarice, note in še marsikaj. Na levi strani dvorane je prikazana starinska kmečka kuhinja, v neposredni bližini pa imamo tudi domaćo slovensko narodno nošo z neizbrisanim svežim sopolkom cvetja na prsih. Razstavljeno so seveda še stari likalniki, «bokalet», lesčerice in mnogi predmeti, ki nas spominjajo na davno dobo.

V drugem delu razstave je tudi nekaj starih listin, knjig in dokumentov, napisanih v slovenski, italijanski, nemščini in celo latinščini. Najstarejša knjiga na razstavi je prvi Urbar iz leta 1650, drugi pa izhaja iz dobe 1802. do 1832. leta. Prva knjiga je bila v župnijskem uradu v Gročani, kajti tedaj je tudi Bazovica, podobno kot ostale bližnje vasi, spadala pod gročansko župnijo.

Na razstavi so zanimive tudi kratke in poročne knjige pa tudi knjige mrtvih iz leta 1786, to se pravi iz dobe, ko so v Bazovici dobili prvega duhovnika nekega patra kapucina Ciprianusa. Zanimiv je tudi manjši molitvenik za bolnike iz leta 1833, ki so ga napisali v Celovcu. Molitvenik je zanimiv zato, ker je tiskan v treh jezikih: latinščini, slovensčini in nemščini.

Razstavo izpopolnjuje tudi nekaj dobro izdelanih fotografskih povečav raznih motivov, ki tako rekoč nujno spadajo na takšno razstavo. Gre za fotografije starih kalun, slovenskih napisov, do bro ohranjenih kmečkih hiš iz Bazovice, Gropade in Padrič.

Če smo prej, v začetku, rekli, da spada ta prireditev v okvir «Opasila 1971», ki je predvidevalo več kulturnih, športnih in zabavnih prireditev, sedaj ponovno dodajamo, da se žal razstava zaključuje že danes, ker razstava zasluži več pozornosti, da bi si jo namreč ogledalo čim več ljudi.

Ko ugotovljamo to, se nam vsiljuje misel, da bi takšnih prireditev moglo biti na našem področju več. Res je, da smo nekatere tovrstne prireditve že našli, toda mirne duše bi mogli reči, da bi sleherni naša večja vas, ki razpolaga s primernim razstavščem, mogla pripraviti podobno razstavo, kajti prepričani smo, da je starih predmetov, kakršne so razstavili na dosedanjih tovrstnih etnografskih prireditvah od Križa do Bazovice, po naših domovih še veliko. Prav gotovo je po raznih podstrešjih, kšakah in kleteh še marsikaj odvrženega ali zapuščenega, kar bi spadalo na razstave, ki bi tudi maljši generaciji pokazale naše bogastvo, naše etnografske posebnosti, v marsikaterem primeru celo element nacionalne bitnosti.

M. M.

Stari sklednik z lončarijo in drugo staro posodo na etnografski razstavi v Bazovici

POGOVOR Z UMETNIKOM OB NJEGOVI PRVI SAMOSTOJNI RAZSTAVI V GROŽNJANU

Svoje osnovno izrazno sredstvo - mozaik
je Jože Spacal prinesel v sebi s Krasa

Usposabljal se je v grafiki, ki je ni opustil, niti zavrgel, pač pa vključil v svoje novo umetnostno izživljanje - Pa tudi scenografija je zanj življenjskega pomena, namreč drugi kanal umetnostnega izživljanja in hkrati ustvarjanja ali vsaj snovanja

priljeno, na vsak način bolj privlačnostno kot resnično živo, posebno če upoštevamo mrtvilo, ki sicer vlada v tem kraju pozimi. Prav nič privlačnostno živo pa se nam ni zdelo to, kar smo našli v nekaterih galerijah in atelejih, kot n. pr. «Stari kovčigi», v eni takih galerij in atelejih, ki so trenutno odprti v tem naselju na istrskem gričku, ki so ga slovenski, hrvaški in srbski umetniki, glasbeniki, likovniki in pisatelji sklenili ponovno obuditi k življenju.

V majhnem skromnem domu nekega nekdanjega umetnika, ki je bil nekdanji član istrske družine, v «Stari kovčigi», ki so jo spremenili v umetnostno galerijo, se je preteklo soboto prvič samostojno predstavil občinstvu še razmeroma mlad slovenski umetnik Jože Spacal, ki je razobrazil na grobo ometane stene galerije deset svojih del, deset mozaikov, deset iz kamenčkov sestavljenih podob, ki jih bo tudi strokovna kritika prav gotovo dobro sprejela, kakor jih je s simpatijo sprejelo številno občinstvo, ki se je zbralo na otvoritvi.

Ker mozaik pri slovenskih likovnikih ni pogosto izrazilo in ker je umetnik Kraševac, torej bližnji rojak, smo izkoristili prilžnost in ga nekaj minut odtegnili publiku in tudi njegovi povsem razumljivi.

jih skupinskih prireditvah, kar posebej velja za italijanske prireditve, na katerih je sodeloval. Sicer pa se je prav v Italiji začela njegova umetniška pot, ki se ji je, kot kaže, dokončno posvetil, pa čeprav ima ta njegova pot svoje korenine doma na našem oziroma njegovem Krasu.

Zadeva nam bo bolj jasna, če se za trenutek ustavimo pri umetnikovem dosedanjem življenjspu: Jože Spacal je Kraševac, kot smo že rekli. Rodil se je pred

32 leti v Kostanjevici, od koder je odšel v šole v Ljubljano, kjer se je usposabljal predvsem v uporabi grafiki, hkrati pa študiral tudi zgodovino umetnosti. Od tod, iz Ljubljane, pa je odšel v Milan, kjer je diplomiral na likovni akademiji Brera, hkrati pa tudi na višji umetnostni šoli v Castello Sforzesco, kjer se je pri mojstru Silviju Michelielliju naučil večin mozaičnega umetniškega izražanja. Ker je med Slovenci umetnik, ki umetniško izrazilo tako rekoč npr., smo Jožeta Spacala vprašali, kako to, da se je lotil mozaika. Njegov odgovor je bil jassen in precizen:

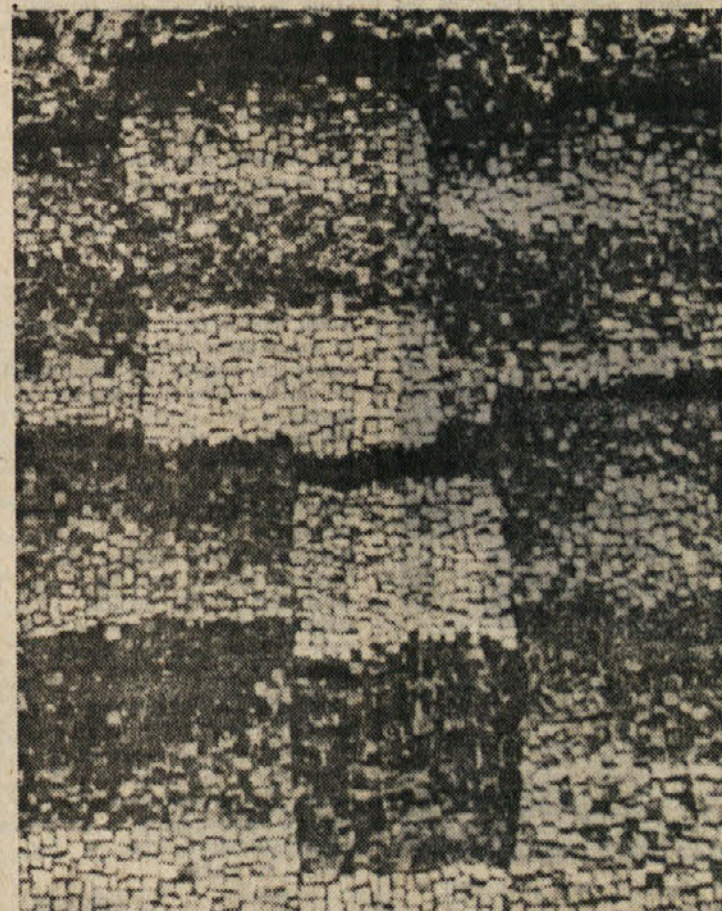
«Kot veste, sem Kraševac, zrasel sem na kamnu in odrasel med kamenjem. S kamnom sem se srečaval ves čas, še ko sem doma, v Kostanjevici, pasel živino, ko sem se potepal po vasi in njeni okolici med ogradami; povsod sam kamen, povsod sam zid, sama igra sence in sonca, toda vedno igra sonca in sence v kamnu, tako da kamen nosim v sebi. In ko sem v Milanu obdeloval in teorijo in zgodovino umetnosti in pri tem prišel do mozaika, ki je tako rekoč doma v Ravenni, sem se odločil. Bilo je to proti koncu prvega letnika, ko sem se odločil, da bom upodabljal v mozaiku, ki sem ga tako rekoč že prinesel s seboj. V tem primeru je sio le za odločitev nečesa, kar je bilo že zdavnaj prej sklenjeno, ali vsaj določeno.

Pa ne samo izrazilo, ali izrazno sredstvo torej kamen ali mozaik je Jože Spacal prinesel s seboj s svojega Krasa, pač pa je mladi umetnik prinesel iz svoje Kostanjevice tudi nekaj drugega, česar se je bil navzel v svojih otroških in aeskkih letih, namreč ritma, izraznega načina, ki ga vidimo v njegovih delih. Njegovi mozaiki niso le slike, so hkrati tudi skulpture, njegov mozaik (slike in skulpture) «bo še bolj pridobil, ko bo povezan tudi z arhitekturo, toda to organsko in ne le kot prilžnostno masilo, pač pa tako, da bosta arhitekt in umetnik, že v samem začetku, že ob snovanju bodoče strukture vedela in odločila, kam bo mozaični umetniški element v novi zgradbi postavljen — kot je rekel sam Jože Spacal.

Se in še je Jože Spacal pripovedoval in razlagal, pojasneval in uetmjeval svojo umetnost in svoje pogleds ob kamniti mizi na majhnem intimnem dvorišču galerije «Stara kovčigi» pod dokaj slabokrvno breskvijo, ki se je verjetno sama in po naključju vsejala med dvema ploščama, s katerima je tlakovano dvorišče, toda čas je hitel in pred galerijo so se začeli zbirati gostje, tako da je pogovor z umetnikom postal nevezan, ker so ga pogosto prekinjali. Kljub temu pa je Jože Spacal hitro je marsikaj povedati in posebej poudariti, da je pred po njegovem popolnoma naravno odločitvijo za kamen, za mozaik, povsem temeljito obvladal grafiko, ki se ji ni opovedal, pač pa je posredno seveda vnesel v mozaik.

Še manj pa bi mogli misliti, da bi se Jože Spacal mogel ali hotel odpovedati svoji drugi dejavnosti, prav tako umetniški ustvarjalnosti — scenografiji. Nasprotno, scenografija ni za Jožeta Spacala nič drugega kot drugi kanal ali druga možnost njegovega umetniškega izražanja.

F. U.

Dva Spacalova mozaika: zgoraj «Stržbe», spodaj «Mesto v Istri»

J. T.

BELEŽKE IN RAZMIŠLJANJA OB NEKI KRATKI AGENCIJSKI NOTICI...

Hegedušič bo v nizu fresk prikazal epopejo
ki se je v juniju 1943 odvijala na Sutjeski

V novem jugoslovanskem filmu-kolozu «Sutjeski» bo maršala Tita igral Richard Burton, angleškega predsednika vojnega kabineta iz Churchilla pa bo igral Orson Welles. Tako potujejo iz Beograda, prvo te dni začeli s snemanjem novega filma. Snemanje bo trajalo okoli šest mesecev in ga bo vodil Nedjo Parežanec.

Ta agencijska vest nas je navedla, da se ustavimo pri Sutjeski... Poleg Kozare in Neretve ter še nekaterih drugih zemljepisnih imen v Jugoslaviji je tudi Sutjeska eden izmed tistih zemljepisnih pojmov, ki so se spremenili v zgodovinski pojem. V času pete sovražne ofenzive v poletju 1943 je vsa nacifasistična in kolaboracijska zaledarska obkrožila v sovetih roke Sutjeske jedro narodnoosvobodilne vojske z vrhovnim štabom vred. Bilo je tu nekaj enot, ki so jih sestavljali prvenstveno dalninski borci, toda podrobnejši pregled enot in njihove sestave je bil takšen, da ni v Jugoslaviji ki bi ne imela v tej ali oni vojaški formaciji svojega človeka, svojega predstavnika. Minderovič je o tem zapisal med drugim naslednje:

«Sutjeska je lepota resnice in grobnica v ponosna lepota vse naše domovine. Sutjeska se je v ilina v našo bodočnost in njenemu toku po komaj prehodnih

kanjonih ni in ne bo konca, do kler bo le kapljica krvi v mišičah našega človeka».

V začetku poletja se je v obroču nemških, italijanskih, bolgarskih, hrvaških in srbskih fašistov, ki se jih natočilo sem okoli 120.000, znašla glavina narodnoosvobodilne vojske in veliko civilistov, ki so s svojo vojsko bežali pred okupatorjem. Zgodovinarji pravijo, da je bilo vsega skupaj v obroču 19 do 20 tisoč ljudi. Od vojske je ostal v tej bitki vsak tretji: šest tisoč borcev je namreč padlo in med temi cela vrsta zelo znanih ljudi, predvojnih jugoslovanskih revolucionarjev, pa tudi pesnikov in znanih ter že uveljavljenih razumnikov. Ker je Sutjeska zahtevala tolikšen in če hočemo tudi tako kvalificiran krvni davek, so se je doleteli že mnogi pesniki in pisatelji, sedaj pa se je letovala tudi filmska umetnost, tako da se bo tudi Sutjeska uvrstila med velike filme, kakršna sta Kozara in Bitka na Neretvi.

In čeprav v začetku omenjena agencijska vest govori o filmu o Sutjeski, mi tokrat ne bomo govorili o tem, pač pa o nečem drugem, ki se nam zdi prav tako pomembno. Del tega komaj kakih 35 km dolgega pritoka Drine so zaradi njegove zgodovinske pomembnosti proglasili za nacionalni park, katerega središče je slovito Tjentište, kjer je tudi znan mednarodni rekreacijski center, kamor prihajajo leto za letom mladi lju-

dje iz vseh predelov Evrope, pa tudi iz drugih celin, da proučijo zgodovino NOB in razvoj socialistične družbe v Jugoslaviji. Na tem področju je več spomenikov in drugih obeležij, ki spominjajo na slavno preteklost. Pred nedavnim je spravljen pod streho še eno tovrstno obeležje beograjske arhitekta Ranko Radović, ki je tu zgradil tako imenovano «Panoramno bitko». Je to zgradba, ki strnuje v sebi pet kapel. V teh prostorih pa je okoli 200 kv.m. stenskih površin, ki jih je treba prekriti s freskami. In o teh freskah namravamo pisati.

Nalogo za to so poverili znanemu zagrebškemu slikarju Hegedušiču, ki je sicer najprej zahteval, naj se v zvezi s tem razpiše vse državni natečaj, kajti ta naloga je preveč zahtevna in tudi preveč teovana za slehernega slikarja, tu govorimo o slikarju, ki je bil na umetnika, kakršne je on. Ker pa njegova zahteva ni obveljala, se je naloga lotil in pred dnevi dokončal pripravljana dela, namreč skice in osnovne risbe.

Na površini 220 kvadratnih metrov bo skušal Hegedušič strniti bistvo bitke na Sutjeski ter tudi sporočilo ali če hočemo sporočilo, ki jo je ta zgodovinski dogodek pustil preživeli. Hegedušič je svoje zamisli ali če hočemo svoje doživetje dogajanja na Sutjeski pred 28 leti strnil v niz kronoloških dogodkov, ki se drug za drugim vrstijo v neko celoto, v neki okvir, ki bi mu mogli reči «Sutjeska 1943 in večno». Posamezne epizode je Hegedušič tako označil: «Okupator», «Od Durbitorja do Plive», «Gora brez smiljenja», «Apokalipsa», «Titov naprejš», «Krvava reka», «Izživ», «Krk kamenja», «Obroč je prebit!», in, končno, še «Odmev Sutjeske».

Med fresko-slikami, ki jih označujejo gornji naslovi, ki nam tudi nakazujejo, kaj bo posamezna epizoda prikazovala, bodo na steno izpisani tudi citati iz raznih povelj, naročila umirajočih preživeli, verzji iz pesmi, ki opevajo Sutjesko in, končno, imena vseh šest tisoč padlih borcev, ki so dali v tem kanjonu svoje življenje, da se je «ideja svobode in revolucije nadaljevala in utelesila...».

Komur je bilo dano, pogledati v atelejo zagrebškega mojstra, more že danes reči, da ga bodo freske, ki so danes še na papirju, preselile živo budo namreč prikazoval tedanja dogajanja, ki so ga umetnika, kakršne je on. Pr. sporočilo, ki so ga vrhovnemu poveljstvu poslali s svojega položaja dalmatinski borci, ki so tedaj, v juniju 1943, med drugim zapisali: «...več kot pol bataljona je vrženih iz borbe, vendar računajte z nami, kot če bi bili polno številni», ali pa sporočilo, ki so ga poslali borci četrte črnogorske brigade, ki so z nekega drugega položaja na Sutjeski poslali naslednje sporočilo — zaprejšo: «Dokler boste na Ljubinem grobu slišali streljanje naših pušk, pomnite, da Nemci tod ne bodo prodrli! Ko pa ne boste več čuli strela, vedite, da na tem položaju ni več komunistov, proletarcev».

J. T.

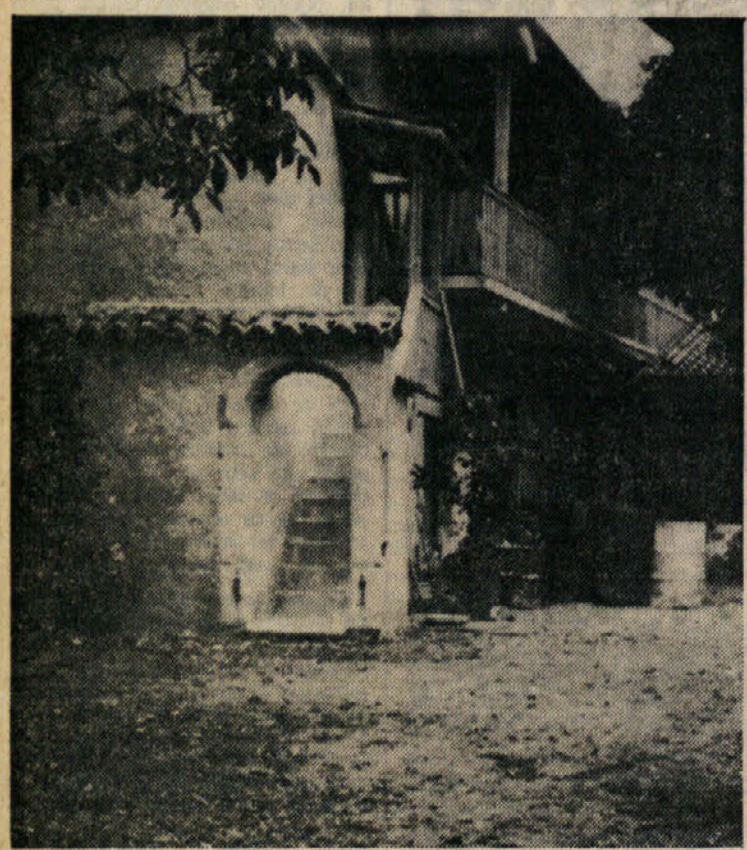
VEČJA POŠILJKA «ŠKOD» NA ITALIJANSKEM TRGU

Tudi na italijanskih cestah se vedno pogosteje srečujejo s tipičnimi češkoslovaškimi vozili «škoda». Škoda je staro češkoslovaško avtomobilsko podjetje, ki se je uveljavilo že pred zadnjo vojno in ki dejansko edino prodira iz vzhodne Evrope tudi na zahodni trg. Prav te dni so v Bologni, v sklopu Motorest, dobili prvo večjo pošiljko vozil škoda 110 R coupé, to se pravi modela, ki je vzbudil tolikšno zanimanje na avtomobilskih salonih lanske jeseni. Ker je v Italiji več predstavitev, bodo prvo pošiljko porazdelili med predstavnike, tako da bodo na razpisnem koncu dobili vozila.

Kot smo rekli, je škoda 110 R coupé postala zelo «zanimiva». To pa zaradi svojih tehničnih značilnosti, kot tudi na račun dokaj dostopne cene, saj stane v Italiji vozilo 1.185.000 lir, kar je prav gotovo dovolj konkurenčna cena za sleherni podobno vozilo, kolikor jih dobimo na italijanskem trgu.

V zvezi s tem bomo navedli nekaj podatkov: Kubatura vozila škoda 110 R coupé znaša 1.107 kub. cm, ki razvija 63 konjskih sil (SAE) pri 5.250 obratih v minuti, ima 4 sinhronizirane brzine in razvije brzo do 150 km na uro, porabi pa v povprečju komaj 8,5 litra bencina na 100 km.

«Pri Grči» v Hruševici, ko so staro domačijo šele preurejali v moderno gostilno

«Pri Grči» v Hruševici so se srečali umetniki

Konec septembra bo tu ex-tempore tekmovanje, ki bi znalo postati tradicionalna prireditve

Prav gotovo ni ljubitelja Krasa, ki bi ne poznal Stanjele. Tega edinstvenega kraškega spomenika, ki žal še ni bil restavriran. Kot sam Stanjele, je zanimiva tudi njegova slikovita okolica. In prav tu v neposredni bližini Stanjele je prijazna vasica Hruševica, ki postaja vedno bolj priljubljena. K temu je pripomogla tudi gostilna «Pri Grči», ki je ohranila vse značilne kraške elemente in ki deluje na gosta zelo domače. Vrh tega je lastnik gostilne mladi Grča omočil usreščenje se ene zelo hvale vredne pobude, kajti obiskovalci njegovega gostilnišča in ljubitelji likovne umetnosti nasploh imajo možnost od časa do časa ogledati si razstavo slik, ki jih v posebni galeriji gostilnišča organizira go-

stična skupina umetnikov «2xG». Goriška skupina «2xG» je resnično edinstvena organizacija: sestavljajo jo umetniki iz obeh Goric, stare in nove.

V okvir te dejavnosti spada tudi srečanje jugoslovanskih in italijanskih slikarjev, ki ga mladi gostilničar Grča omočil pred dnevi. Pretekli četrtek, 29. julija, je Grča priredil to srečanje in povabil nanj tudi predstavnike občinske skupščine Sežana ter predstavnike Zveze kulturno-prosvetnih organizacij iz Sežane in Nove Gorice. Srečanja so se udeležili le predstavniki Zveze kulturno-prosvetnih organizacij, v vseh pristojnih gostilnah so imeli gostje in povabljeni delo, ki so jih na sene razobesili člani skupine «2xG». Vse obsežno gostišče se je tako spremenilo v umetnostno galerijo.

Gostilničar Grča je pozdravil navzoče in na kratko prikazal pomen srečanja med umetniki. Nadalje je rekel, da namerava galerija «2xG» odpreti vrata tudi nečlanom skupine, seveda tistim umetnikom, ki so doslej že dokazali določeno raven. Slikar Pečanc iz Nove Gorice je v imenu skupine «2xG» izrazil mnenje, rekel bi raje željo, da naj bi Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Sežana, ker nima lastne galerije, umerjala likovno dejavnost v to omenjeno galerijo v Hruševici. Dr. Mirošić je sicer izrazil zadovoljstvo nad dejavnostjo «2xG», hkrati pa poudaril, da je sežanska Zveza kulturno-prosvetnih organizacij pripravljena v vsakem trenutku podpreti skupino, da bi tudi sama kar se da razširila svojo kulturno dejavnost, po možnosti seveda tudi na področje likovne umetnosti.

Srečanje med italijanskimi in slovenskimi likovniki ter predstavniki kulturno-umetniških organizacij v Hruševici se je zaključilo z dogovorom, da bo 26. septembra ex-tempore tekmovanje, ki se ga bodo lahko udeležili umetniki iz Jugoslavije in Italije.

L. ČEHOVIN

OB SPREHAJANJU AMERIŠKIH KOZMONAVTOV PO LUNI

Velike podvige omogočajo tudi «neznani» znanstveniki

Eden teh je zagrebški vseučilišni profesor dr. Leo Randić

Dva ameriška kozmonavta «se sprehajata» po Luni, en njun tovariš kroži okoli Lune in ju čaka, da ju po opravljenem delu sprejme spet na svoje «vozilo» in odpelje na Zemljo. Preprost smrtnik ob vsem tem le strmi in občuduje, morda celo zavida tistim srečnikom, ki jim je bilo dano, da sodelujejo v programu NASA ali v kakem drugem vesoljskem programu. Hkrati pa se niti ne spomni na celo množico znanstvenikov, ki tudi delajo na tem velikanskem programu. Eden teh je zagrebški univerzitetni profesor, astronom, dr. Leo Randić, ki je v tem svojstvu že dvakrat sodeloval v programu NASA in dve leti preživel v «Luninem» planetarnem laboratoriju na univerzi v Tusconu.

Na vprašanje, kako je prišel v ta laboratorij in kaj je tam počel, je profesor Randić odgovoril:

«Prof. Kuiper je zvedel za mene iz mojih del, ki sem jih objavil že pred leti in me je poklical v ZDA v svojo znanstveno raziskovalno ekipo. Bilo je to prvič. Drugič me je ponovno poklical pred dvema leti, da bi sodeloval na treh področjih raziskovanja in sicer na infrardečem spektru Sonca, pri določanju količine vodne pare v atmosferi ter na področju tako imenovane infrastromije.

In kakšen pomen ter namen, kakšen smisel imajo ta raziskovanja? Človeško oko — pravi dr. Randić — opazi le del žarkov celotnega spektra, ne opazi pa ultravijoličnih in ultrardijah žarkov, ki sežejo vse do radijskih valov. To, kar je človek mogel videti iz vesolja s prostim očesom in z optičnimi pomagali, je proučil že pred davnim časom. Ultravijolične žarke, ki prihajajo iz vesolja, prav tako že dolgo proučujejo, kar pač edinejo na fotografirano ploščo. Infrardijah žarke pa so predmet raziskovanja šele od nedavnega, ker je človek šele sedaj prišel do naprav, s katerimi more to žarčevje proučevati. Z druge strani so infrardijah žarke izredno pomembni. Tako se je s proučevanjem infrardijah žarkov doslej zvedelo več o notranjih vesoljskih mehanizmah, nadalje je znanost pridrila v zagonetno kvazarje, in pulsarje, ki predstavljajo največje zagonetke vesolja, ker so izvor velikanskih količin energije, hkrati pa so to sorazmerno majhna nebesna telesa. Proučevanje infrardijah žarkov so marsikaj povedala tudi o sestavi našega planetnega sistema. Med drugim tudi to, da je Jupiter sicer planet, hkrati pa tudi zvezda, ker izžareva več energije kot je prejema.

In kako ti znanstveniki proučujejo te probleme, kakšno je na primer delo, pri katerem je sodeloval dr. Randić?

Zagrebški profesor je mnenja, da je proučevanje infrardečega žarčenja Sonca posebno važno, ker je ta spekter temelj za vsa ostala raziskovanja infrardečega žarčenja. Sicer se zdi čudno, toda ti znanstveniki ne delajo cv prazno, to se pravi izključno za svoj račun, ker je tudi njihovo znanstveno raziskovanje vključeno v velikanski program, ki ga vodi NASA. Tako je dr. Randić sodeloval s profesorjem Kuiperom za ustanovo NASA in sicer v okviru programa za «Arizona NASA Atlas», za katerega vlada v svetovni precejšen zanimanje. Ta atlas bo najmanj za deset let osnovno delo, osnovni pripomoček za nadaljnja raziskovanja Sonca. Atlas sicer še ni dokončan, toda sovjetski znanstveniki so že proučili, da bi jim ga poslali.

Glavni «svozniki» infrardečega žarčenja je vodna para v atmosferi, ki te žarke vpija, tako da ne pridejo do Zemlje. Zato je Kuiper leta 1968 proučeval te žarke s pomočjo letajočih laboratorijev, ki so bili nameščeni v velikem reaktivnem letalu «CV 990». Letalo je letelo v višini 12 do 13 tisoč metrov in zbiralo podatke. Vsem ko je to delal Kuiper, je Randić sodeloval v drugem delu programa, ko so podobne podatke zbirali na površini Zemlje in sicer na gori Lemmon v Arizoni, v neposredni bližini Tusconu.

Rezultati merjenj in posnetkov se nato primerjajo in zaključuje služijo za nadaljnje raziskovanje sestave našega planetnega sistema. Kljub temu, da je sodobna znanost zelo razvita, še ni sposobna odgovoriti na vrsto vprašanj, tako na

močjo letajočih laboratorijev, ki so bili nameščeni v velikem reaktivnem letalu «CV 990». Letalo je letelo v višini 12 do 13 tisoč metrov in zbiralo podatke. Vsem ko je to delal Kuiper, je Randić sodeloval v drugem delu programa, ko so podobne podatke zbirali na površini Zemlje in sicer na gori Lemmon v Arizoni, v neposredni bližini Tusconu.

Za veliki šmaren spremenljivo

RIM, 31. — Kljub temu, da se je vremensolovska služba v zadnjem desetletju močno izboljšala, saj je vključila v svojo službo celo umetne satelite, se ji včasih kje zatakne. Ker pa nima močnejših podatkov, se moramo zanesti na to službo, ki je glede na kratkoročne napovedi dovolj točna, za daljše roke pa le približna. No, in kaj nam vremensolovci napovedujejo za avgust?

V prvih petih dneh bomo imeli v glavnem lepo vreme, razen kake nevihte na severu dežele. Tudi temperatura bo ostala visoka, kot je sedanja. Sledilo bo nato obdobje osmih dni, ko bo vreme zelo nestanovitno in bo veliko neviht. Tudi tretji teden v mesecu bo vreme nekoliko muhavito in to zaradi močnejših, ki bodo prišle s severa. Od 20. dalje pa vse do konca meseca bo vreme lepo po vsej Italiji. Te napovedi objavlja vremensolovska služba italijanskega letalstva.

Iz gornjega izhaja, da je najbolj kritičen drugi teden tega meseca, kajti za drugi teden so napovedane večje motnje. Podrobne napovedi pravijo, da bo vreme spremenljivo predvsem na jadranskem področju, kar se bo sčasoma razpoztgnilo proti jugu. Spremenljivo vreme bo, logično, privedlo do znižanja temperature, ki bodo padle pod letno normalo.

pr. še vedno ne ve za sestavo ozračja posameznih planetov našega sončnega sistema. Če pa človek nima teh podatkov, si tako rekoč ne upa poslati na to področje vesoljske ladje. Na temelju razpoložljivih podatkov, ki so jih doslej zbrali, se domneva, da sta sovjetski postaji «Venus» zgoreli pri pristajanju na planetu Veneri, ker nista zdržali trenja v ozračju, ki je bilo gostejše kot so znanstveniki predvidevali.

Znanstvena raziskovanja, o katerih je govor, pa niso vezana le na osvajanje vesolja, pač pa dajejo tudi smisel vsemu temu, kajti čemu bi se človek sprehajal po vesolju, če bi iz vsega tega nič ne dobil. Zato je znanost navzgor na vsakem koraku vsega tega programa, pa čeprav ne prihaja do izražanja. Pri vseh umetnih satelitih in sondah in logično tudi pri vseh vesoljskih ladjah s posadko so v program vključene tudi pomembne znanstveno-raziskovalne naloge. Vse, kar posamezne naprave zabeležijo, se takoj prouči in rezultati se vključujejo v naslednje nove raziskovalne načrte. To prihaja še posebno do izražja v sedanjem področju, za vesoljsko ladjo «Apollo 15». Za ta podvig pravijo, da se z njim začne nova faza ameriškega vesoljskega programa. Baj nameravajo odleteti posvetiti več prostora znanstvenim raziskavam, ker da bodo pri «Apollo» prevzeli glavno besedo geologi, katerim da bo pripadlo okoli 30 odstotkov celotnega znanstvenega programa.

Znanstveniki vodijo in sodelujejo tudi pri nekem drugem področju v vesolje. Ko je govor o osvajanju Lune, se spomnimo, koliko fotografij je bilo doslej posnetih in koliko umetnih teles je na njej pristalo ali se razbilo, preden je na Luno stopil človek. Prof. Kuiper je tudi sodeloval pri tem, sicer pri sestavi atlasa Lune, to se pravi pri sestavi podrobnega zemljevida, brez katerega bi si ne mogli zamisliti sedanjih sprebov po Luni.

Človek, poprčen zemljan, se posvsem upravičeno navdušuje nad astronautiko in nad sedanjimi tremi junaki Scottom, Wordenom in Irwinom, toda če se ti ljudje danes sprehajajo po Luni, so pripomočki k temu tudi povsem tuhi, na neki način zakolniti znanstveniki, ki se jih nihče niti ne spomni.

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Skušajte napraviti obracun svojega dela in tudi svojih možnosti. Morda boste ugotovili, da bi ne bilo napak nekoliko zavrti s stroški. Trčili boste ob ljudi, ki se zelo neradi premaknejo z mesta. Morda bi ne bilo napak torkat nekoliko popustiti.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Zgodilo se bo nekaj, česar niste pričakovali: odprla se vam bodo vrata, na katere ste tolikokrat zaman trkali. Pripravite se na to, ne le psihološko, pač pa tudi finančno. Trmasto boste vztrajali pri nečem, ki ne služi niti dobre volje. Zdravje ostižno.

DVOJČKA (od 21. 5. do 20. 6.) Idej vam zares ne bo primanjkovalo. Bližnji, predvsem ožji sodelavci, vas bodo razumeli, ne bo tako pred predstojniki, ki vam ne bodo pustili do sapa. V ljubezni nekaj novega, obetajočega, kar pa se bo vendarle izkazalo za negativno.

RAK (od 21. 6. do 20. 7.) Preden se lotite novih načrtov in novih nalog, temeljito premislite, ker ne gre za malenkostno

HOROSKOP

Veljaven od 1. do 7. avgusta 1971

stvar. Nekdo bi vam rad nekaj podtaknil. Neki dogodke vas bo spravil na slede spletka, ki se ne delajo za vašim hrbtom in na vaš račun. Zdravje perfektno.

LEV (od 21. 7. do 20. 8.) Uspešno vam bo, kar ni uspešno drugim. S tem si boste utrlili pot k se zahtevnejšim nalogam. In vendar ne izjavljajte preveč usode, da vas ne pustijo na cedilo. Tudi v novih čustvenih stikih ne rinite predalet, da se vam sreča ne maščuje. Malo nivoze.

DEVICA (od 21. 8. do 20. 9.) Razmislite, če ne boste na tem, kaj se neka zadeva ne premakne z mrtev točke. Morda bi ne bilo slabo poiskati pomoči, ki vam je torkat ne bodo odrekli. Pričakuje obisk, pismo ali kaj podobnega, vsekakor novega. Z zdravjem kar dobro.

STRELEC (od 21. 9. do 20. 10.) Srečali se boste z ljudmi, ki odločajo tudi o vaših zadevah. Ne opletajte preveč z jezikom,

vendar se ne skrivajte v tujih sencah. V ljubezni velike novosti, deloma dobre, deloma pa tudi ne. Sicer pa je stvar okusna in zahtevnost. Zdravje dobro.

KOZOROG (od 21. 10. do 20. 11.) Uresničili boste to, kar vam je dolgo težilo. Izpeljali boste načrte, ki so vam jih vedno odklanjali. Naj vam to ne stopi v glavo in zadovoljite se s trenutnimi uspehi, ki se bodo s povelji. Tudi v ljubezni boste imeli srečo. Z zdravjem boste kar zadovoljni.

VODNAR (od 21. 11. do 20. 12.) Vse, kar je povezano z vašimi trenutnimi nalogami in načrti, v hudo zapleteno. Vendar bo le na videz. V resnici se bo vse razvijalo normalno in teklo bo kot po olju. Tudi v ljubezni bo vse o. k. In vendar ne boste zadovoljni. Zdravje ostižno.

RIBI (od 21. 12. do 20. 1. 1972.) Srečali se boste z ljudmi na višjih položajih. Načrtovanje, ki bo ostalo le na papirju. Zdravje pa vendarle boste, ker se vrača začenjajo odpirati. Vse, kar je povezano z vašo novo ljubezensko idilo, je preveč lepo, da bi moglo potrajati.

ŠKORPIJON (od 21. 1. do 20. 2. 1972.) Več diplomacije, več taktike, kajti sicer ne boste izpeljali vsega iz težav, kamor ste ga spravili. Iščite pomoč med svojci, ki vas tudi zelo dobro razumejo, pa čeprav se včasih delajo nevedne. Pri vsem zdravju obiščite zdravnik.

BLIK (od 21. 2. do 20. 3. 1972.) Srečali se boste z ljudmi, ki odločajo tudi o vaših zadevah. Ne opletajte preveč z jezikom,

»Napravila sem vse, kar so mi bili naročili; obvestila sem majorja Wolfa. Tu ste brez skrbi. Saj mi dovolite, da se oblečem in vam postrežem s kavo.«

Tonček je priklinal in jo opazoval z neprikrto radovednostjo. Ko je vstala, so se ji prsi manjvito stresle. Odsila z lagodnim korakom.

»Wolf nima slabega okusa,« si je dejal Tonček. Zeno je bila pri tridesetih, negovana in skoraj lepa. Z bogato teto, letno Nemko sta živeli v tej vili že pred vojno. Denarja sta imeli dovolj, za politiko se nista zanimali, družbe pa sta imeli manj kot preveč. V dolgih letih sta se navezali na sosedstvo Slovenec. Nesreča je dekletu tik pred vojno vzela teta, s katerim se je nameravala poročiti. Pred letom dni, ko je čakala na potni list za Italijo, se je seznanila z majorjem Wolfom. Prosil jo je, da bi za njim opravila nekaj malenkostnih stvari. Ko se je vrnila, se je pa kar sam povabil v goste.

Ker je bila že povezana z opornikiškim gibanjem, je znanstvo z njim več koristilo kakor škodovala. Tonček ji ni kaj prida zaupal, čeprav je bil že dalj časa z njo v stiku. Polpolnoma ni namreč zaupal nikomur, ki je imel zvezo z Wolfom. Kljub temu pa jo je uporabljal za posredovanje. Del je, da se ga ženaka boji, čeprav se obnaša še kar naravnost. Vendar je dvomil, da bi si ga upala zvabiti v past.

Nervozno je pobornal z roko po nabito polni torbi stika, ki bi ga z bombo lahko takoj vžgal, če bi bilo treba. Vrnila se je oblečena, našminkana in dehtela ter postavila predenj kavo in pecivo.

»Gotovo ste lažni.«

»Prišel sem z vrha Jelovice,« se je v hipu znašel, da ravno je bil prenočil v Nestorjevi taborišču. »Dve skupini vosovcev sta bili odšli s štirimi mitraljezi v zasedo v gozdu med Lancovim in Lipnico. Vodili so jih Jelovčan, Nestor Blisk. Pričakovali so Wolfa in njegovo spremstvo.«

Sedla je k njemu.

»Jejte in malo poklepetajva. Prezgodaj je še, da bi se poklicala. Kot vsi šefi prihaja tudi on v pisarno bolj pozno.«

STONE SVETINA

UKANA

146.

DRUGA KNJIGA

Potem so odprli službene torbe in razgrnili po dolgi mizi seznane. V dveh urah so napravili prostor za nove jettike. Mauthausen — trideset, Dachau — petdeset, Reichenau — dvajset, Ravensbrück — dvajset, Salzburg — dvajset, je našel Wolf sprost mesta, njegovi ljudje pa so izbirali imena. Ta razpored so napravili tako ravno dušno, kot bi odpravljali ljudi na področje.

Sledilo je se nekaj navodil za poveljnika in namestnika, ki bosta poskrbela za odpremo in transporte. Nato sta se Wolf in von Graff poslovila, sedla v mercedes in se odpeljala. »Te zadeve ste uredili neverjetno spretno,« je dejal von Graff. Wolf pa je zamišljeno visel nad volanom in močno pritiskal na plin.

»Utrudili so me, škorpioni! Videli ste, koliko manjka našim ljudem v stilu dela. Goni jih. Nisem familiaren z njimi, zato spletakarji proti meni in si izmišljajo vse mogoče bedarije. Vidite, takšno je v praksi širjenje življenjskega prostora. Se bolj zopna stvar so selitve družin in ustrelitev. Tudi general si od časa do časa ogleda ustrelitev. Najprej ga vleče tja, potem pa mu je žal. Komaj sem ga pregovoril, da je nekoliko odnehal. Ali ni bolje, če prepustimo to umazano delo bolj poklicanim od nas: to naj opravijo v taboriščih, tam je mnogo manj boleče in za nas manj nevarno. Z ustrelitvami smo spravili precej prebivalstva v hosto. Nekateri pravijo, da sem malodušen, da ne prenesem krvi in

koristim sovražniku,« se je pritoževal major, ne da bi pogledal kapetana, ki je dobro vedel, zakaj mu to pripoveduje. »Imamo isti cilj, do katerega skušamo priti z različnimi sredstvi. Zato se včasih ne razumemo. Šišal sem že, da vas klevetajo,« je pomenljivo pripomnil von Graff.

»Kdo me kleveta? Od koga ste slišali?« je Wolf brž prijel za besedo.

»Na žalost vaši najbližji. Sami jih poznate, dovolj velik psiholog ste. Nekaj je celo takšnih, ki se kitijo z dosežki vaše pameti.«

»Počakajmo naj, hudič! Vem, da majhni ljudje radi razkrivajo in zmanjšujejo vlogo močnejših. Gorje jim, ko bom razkrinkal njihovo lenobo in neumnost! General jih ima v malem prstu. Kaj morem za to, če šele zdaj odkrivamo metode, s katerimi bi bili morali začeti, da bi se tako izognili marsikateri nevedčnosti! Nisem kriv, če vidim dilje ko drugi.«

»Sicer pa je tako, gospod major. Pregovor pravi: Veliko psov je zajčja smrt. Jaz bi dodal: In tudi volčja smrt. Vi svojih misli ne znate podrežati zahtevam položaja. V rajhu je malo tako močnih, da bi lahko mislili naglas. Jaz poznam samo enega. Za mnoge pa je nevarno, če znajo misliti, se bolj pa, če govorijo. Po mojem je prekan sam tisti, ki je tako močan, ko lahko molči takrat, ko bi najrajši govoril.«

»Res je, kar pravite! Delovanje ljudi je težje nadzorovati kot njihove besede. Besediceenje bo v kratkem pokopalo poveljnika tega taborišča. Prav zanima me, kaj ste odkrili o njem.«

»Za zdaj ni dovolj podatkov. Vse pa kaže, da mu ni všeč vrhovno državno vodstvo. Postal je medel, sentimentalni; kotetira s posamezniki jettiki in tudi jetticami. Ne zasluži zaupanja, da vodi ustanovo takšnega pomena. Sicer pa vas bom še obvestil o nadaljnji preiskavi.«

V hotelski avli je von Graffa pričakovala žena, ki je okarala Wolfa z očarljivim smehljajem: »Kam pa ste mi odvlekli moža? Tu so me že strašili, da sta padla v partizansko zasedo.«

Zagledala se je v možev utrjeni in nekam nevoljni obraz,

ga prišla za komolec in odpeljala.

Wolf pa se je vrnil v urad, da je preletel poročila in nujno pošto. Spomnil se je na generalovo željo, da bi nadaljeval akcijo «Trojanski konj». Dobil je obvestilo, da so na pokrajinskem pomiležju še pripravljene pogajati se z njim. To mu je vžgalo iskrico novega upanja.

10

V jutranji megli se je Tonček privlekel do reke. Iz gostega vrbovja je opazoval most, prek katerega je peljalo nekaj policijskih avtomobilov. Ko se je megla razveljala, je zagledal na balkonu ena izmed hiš na pobočju belo rjuho, ki je pomenila, da ni več nemške zasede nad mostom.

Brž je prešel most in se izgubil na obrežju pod mestom. Od tod je zavlil v gozd in po njem naprej proti zaseku pod gorami. Se preden je vstal zor izza gora, se je priplazil skozi redko grmovje k osamljeni vili na razpotju. Okoli najbližjih hiš, ki so bile oddaljene kak streljaj, ni bilo žive duše. Tudi bela cesta se je prazna izgubljala v zelenem polju. Potrkal je na okno — kot je bilo dogovorjeno — in počakal. Kmalu se je prikazala mlajša ženka. Popravljala si je lase in se zavijala v jutranjo haljo, rekoč:

»Zgodnji ste. Če vas ne bi pričakovala, bi me našli v postelji.«

»Samo da so vas obvestili.«

»Prosim vas, stopite v sprejemnico. Teta spi. Živčna je. Če bi vas videla, bi se po nepotrebnem vznemirila.«

Tonček je pokimal in po prstih zdrsel skozi vežo v razkošno opremljeno, z roletami zastrto sobo, kjer je gorela luč. Pogreznil se je v rožnat naslonjaki in se razgledal po slikah in po knjižni omari, polni nemških knjig. Brozstrelko je pestoval na kolnih.

Ženska mu je sedla nasproti. Halja se ji je razlezla in pokazala noge vse do belih stegen. Z zadrego jo je skušala popraviti.

V Padričah zgrajeno novo teniško igrišče

Teniški klub Gaja bo priredil tudi teniški tečaj

Kdor je šel v zadnjem času s padričkim klubom, je verjetno opazil kmalu po Padričah, na desni strani ceste, ob nogometnem igrišču GAJE, dokaj čudno in ne navadno gradbišče ter se je verjetno spraševal, kaj nekaj bo tam nastalo.

No, danes, po komaj dobrih dveh mesecih dela, ni več nobene skrivnosti. Na kraju, kjer je bila do pred kratkim zapuščená gmajna, sta zrasli dve lepi teniški igrišči, na kateri je športno združenje GAJA lahko res ponosno.

O potrebi teniškega igrišča se je med slovenskimi ljubitelji tenisa v zadnjem času precej govorilo. Že nekaj let je obstajal na papirju tudi osnovni načrt, katerega je bilo treba sedaj uresničiti.

Sami prvi pobudniki niso predvidevali v začetku, da bo do izgradnje novega športnega objekta prišlo tako hitro.

Zasluga za to novo športno realizacijo gre v prvi vrsti predsedniku GAJE Karlu Griču, ki je od prvega dne vodil in koordiniral pri gradnji.

Pomalo zaslužijo vsi ustanovniki Teniškega kluba GAJE, ki so se brez pomislekov in z velikim navdušenjem pridružili pobudi. Prav tako gre pohvala vsem odbornikom športnega združenja GAJE.

Namen ustanovitve je širjenje tenisa ne samo kot rekreacije, ampak tudi (in zlasti) kot aktivne športne dejavnosti med najmlajši-

mi, iz vrst katerih pričakujemo, da bodo čim prej zrasli res dobri igralci, ki bodo častno branili na teniških igriščih barve slovenskega športa.

V ta namen bo že v prvi polovici septembra organiziran prvi teniški tečaj za fante in dekleta od 10. do 14. leta.

M. L.

KOTALKANJE

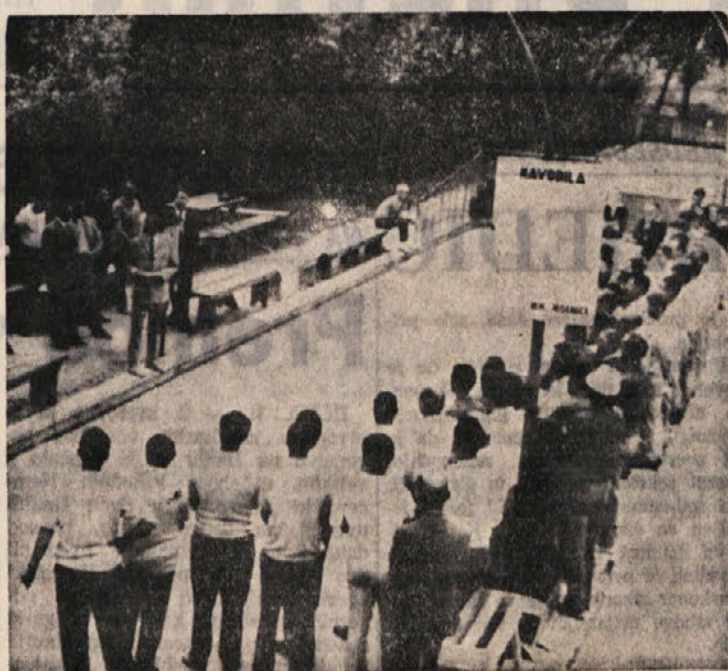
Avgusta na Opčinah kotalkarski tečaj za začetnike

Športno društvo Polet priredi na Opčinah v prvih dneh avgusta tritedenski tečaj kotalkanja za otroke, ki bo razdeljen na dve začetniški kategoriji:

od 4. do 6. leta starosti in od 6. do 12. leta starosti.

Tečaj za otroke od 4. do 6. leta se bo zaključil brez izpitov in ne bo imel nadaljevanja. Otroci od 6. do 12. leta pa bodo morali opraviti zaključni izpit. Najboljši bodo nato prepuščeni v nadaljevalni tečaj, ki se bo zaključil junija prihodnjega leta.

Podrobnejše informacije v trgovini čevljev Malalan na Opčinah. Preseška ulica 18, telefon 212-136, kjer tudi sprejemajo prijave.

Balinarski turnir na Jesenicah

PRED EVROPSKIM PRVENSTVOM V HELSINKIH

Atleta Valerija Borzova so razvili znanstveniki

Sovjetski sprinter je ena največjih osebnosti v svetovni atletiki

Sovjetska tisk. agencija Novosti je objavila zanimiv pogovor svojega sodelavca s trenerjem evropskega prvaka na 100 m, Valerija Borzova, Valentinom Vasiljevičem Petrovskim in Borzovom samim. Borzov je študent

četrtga letnika višje šole za telesno vzgojo v Kijevu.

Prvo vprašanje je bilo: »Povedali ste pred časom, da se sprinterja lahko »zgradi«. Kako ste začeli z Borzovom?»

»Temelje smo že imeli, potrebovali pa smo načrt. Vedeli smo pač morali, kaj hočemo »zgraditi«. Iskali smo idealni tip sprinterja. Gledali smo filmske posnetke najboljših sprinterjev preteklosti in »sedanjosti«. Izmerili smo točno držo telesa pri teku, naklon v začetni fazi in drugo. Z največjo skrbjo smo iskali elemente, ki bi lahko povečali brzo. Da je Borzov lahko tekel 10'' gre zasluga celotni ekipi znanstvenikov, ki so po institutih v Leningradu, Omsku in drugih mestih, raziskovali in preverjali podatke. Ko smo znanstveno vse dokazali in dobili primerne vaje smo začeli s stvarno gradnjo »modela Borzova«. Seveda so bila raziskovanja v prid tudi drugim trenerjem in atletom. Nismo gradili samo en »avtomata«. Seveda sem Valeriju o tem filigranskem delu vse zamočal, ker bi mu komplicirani računi in formule gotovo zmešali pojme na račun vedrosti in sproščenosti pri teku.»

V. Borzov: »Kljub temu se nimam za nikakega robota. Valentin Vasiljevič je trenersko delo opravil mojstrsko. Izračunane formule je vedno spremenil v konkretno ter zanimive naloge in vaje. Mislim, da športnik lahko doseže velike uspehe samo če ima jasne cilje in ne izvaja danih nalog na slepo.»

»Prof. Valentin Vasiljevič! Govorili ste o iskanju idealnega tipa sprinterja, pa saj je vendar vsak športnik tudi individualist.»

»Seveda ni Borzov točna ponovitev katerega drugega sprinterja. Iskali smo poprečen tip in Borzov mu je bil kljub nekaterim svojim posebnostim, najbližji. Valerij je v mnogem sličen Willi Rudolphu.»

»Mislite, da je šport znanost?»

»Da! Časi trenerjev z nadnaravnimi možnostmi ugotavljanja in predvidevanja so minili in šport je postal točna veda. Trener mora biti matematik, biolog, zdravnik, psiholog, pedagog in filozof. Rezultati bodo v bodočnosti vse bolj posledica obvestila.

Teniški klub Gaja priredi 15-dnevni začetniški tečaj za naraščajoče, od 10. do 14. leta, ki bo predvidoma v prvi polovici septembra. Tečajniki bodo vadili na društvenih igriščih v Padričah, pod strokovnim vodstvom.

Vpisovanje do 13. avgusta vsak torek in petek, od 19. do 21. ure na igriščih Teniškega kluba Gaja, ali pa pisмено na naslov: 82 Gaja, Padriče 27. Za informacije telefonirati na št. 22-61-36.

NA MEDNARODNEM TURNIRJU

Balinarji na Jesenicah

V okviru praznovanj občinskega praznika Jeseniške občine, je bilo v preteklih dneh v Logu Ivana Krivca že deveto mednarodno priateljsko tekmovanje balinarjev. Udeležilo se ga je devet ekip iz Italije in sicer po dve od Alla Pesa Ronke, Falko Butrio, Bueris, Rajbla in ena iz Orciana. Iz Slovenije so tekmovali ekipe Železnice (Postojna), od Litostroja (Ljubljana) in iz Radovljice. Od domačinov so nastopile štiri ekipe.

Pokrovitelj tekmovanja je bilo trgovsko podjetje Kovinotehna Celje — delovna enota Jesenice. Ob tej priliki so za dolgoletno poštreno delo obdarili s praktičnimi darili tovariše Stanka Pulca, Antona Debeveca in Franca Rozmana starejšega.

Zaradi velikega števila ekip se je tekmovanje zaključilo šele naslednji dan.

Prva je bila ekipa iz Radovljice, ki je s tem osvojila pokal za prvo mesto in prehodni pokal. Pokal za drugo mesto je osvojila skupina balinarjev od Alla Pesa Ronke.

Tretje in četrto mesto sta osvojili dve ekipi z Jesenic in tako prešli dva pokala za ti dve mesti. Zaradi zelo velikega števila ekip, so bili na kraju tekmovanja tekmovalci že precej utrujeni, kar je vsekakor vplivalo na kakovost igre.

Branko Blenkus

VARESE, 31. — Italijanski kolezar Gianni Motta se ne bo udeležil svetovnega prvenstva, ki bo v Mendrisiu v Švici. Motta, ki se je poskušoval na letošnjem Touru, bo moral imeti roko še dvajset dni v mavcu. Nastopil bo šele ob koncu septembra.

Valerij Borzov — evropski prvak v teku na 100 metrov

segu tega cilja smo šli dalje do 10''. Tehnično Borzov ne more več napredovati, ker je za dane pogoje popoln. Skušali bomo povečati orzino pri odzivu.

»Valerij Borzov! Kaj misliš, ko moraš teči proti nasprotnikom, ki imajo boljše rezultate od tebe?»

»Ne tečem proti času, temveč proti ljudem. Boljši je samo tisti, ki pride na cilj pred mano, ne pa tisti, ki ima boljši čas.»

—lin—

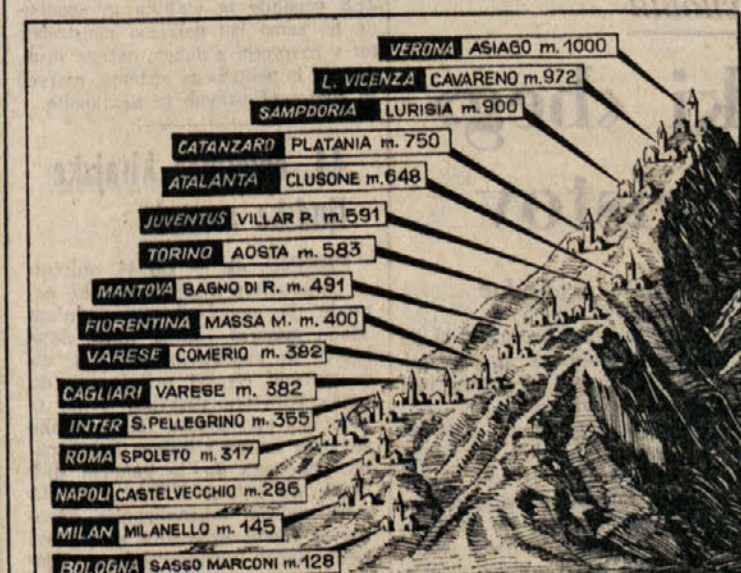
Italijanski prvoligaši se že pripravljajo

Nekatere italijanske nogometne ekipe so že pričele s treningi za nogometno prvenstvo, ki se bo pričelo šele 3. oktobra. Zakaj pa trenirajo dobra dva meseca pred prvenstvom?

Razlogov je več. Najprej si mora jo nogometaši zopet pridobiti dobro kondicijo, ki so jo izgubili na poletnih počitnicah. Največ časa pa uporabljajo, da se med seboj uigravo in tehnično izpopolnijo.

Ekipa A lige so določile te datume za začetek treniranja:

Sampdoria, Juventus in Torino — včeraj
Mantova — danes
Atalanta, Fiorentina, Napoli, Vicenza in Varese — jutri
Verona — 3. avgusta
Bologna in Roma — 5. avgusta
Catanzaro in Cagliari — 7. avgusta
Inter — 9. avgusta
Milan — 10. avgusta

Na risbi vidimo višinsko razvrstitev krajev, katere so si italijanske prvoligaške nogometne ekipe izbrale za sedež svojih predprvenstvenih priprav

SPLOŠNA PLOVBA
piran - jugoslavija

Zupančičeva 24
66330 Piran, pp 1
Telefon (066) 73-881 (10 linij)
Telegram: Plovba Piran

Mednarodni pomorski prevoz z modernimi ladjami nosilnosti 8.000 — 19.000 ton

- LINIJA OKOLI SVETA
- LINIJA JADRAN ZAHOD NA AFRIKA JADRAN
- PROSTA PLOVBA
- PUTNIŠKA SLUŽBA
- SIMEX Ljubljana — samostojna enota za uvoz-izvoz, grozistično trgovino in za stopanje tujih tim

Za vse informacije se prosti mo, obrnite na upravo podjetja v Piranu ali na naša predstavništva v Jugoslaviji in v tuzemstvu

GOLF Hotel

JUGOSLAVIJA

«A» KAT.

TEL. 77591 — 77504

Oglašujte v
Primorskem dnevniku

Hotel LEV
Ljubljana

VOŠNJAKOVA 1
TELEF 310 555
Telegram LEVHOTEL
Telex 31350

KATEGORIJA «A»

Sodobno opremljene sobe. Apartmaji. Restavracije. Restavracijske terase. Daning kavarna. Zabavni in artistični program. Oles na glasbo. Aperitivni bar. Razgledna terasa. Terasa za sončenje. Bankete in konferenčne tvorane. Čistilnica. Frizerski salon. Menjavnica. Parki službe. Lasten parkirni prostor. Pristajališče za helikoptre. Boks za pse. Hla dinica za tlačinco.

OGLEJTE SI POSTOJNSKO JAMO

in VABIMO VAS v naš novi hotel «JAMA»

GOSTIŠČE «ODDIH»

Plošča «oddihi» : Telečje in prasičje krače : Domači piščanci : Soske postreže in vsa jedila po naročilu : Domača brskna vina

NOVA GORICA

TELEFON 215.88

Ob torkih zaprto

CASINO PORTOROŽ

PORTOROSE

ROULETTE
CHEMIN DE FER
BACCARÀ

V HOTELU «PALACE» PORTOROŽ

Odprto vse leto

HOTEL RIVIERA PORTOROŽ

MODERNE SOBE,
MODERNA KUHINJA,
«GIRL BAR»
z modernim programom
odprti vso noč

PARK HOTEL

NOVA GORICA — TEL. 2142

MODEREN HOTEL 93 SOB : 182 LEŽISC : MODERNA RESTAVRACIJA : kavarna : nočni bar : gostilna pri Hrastru : gostilna Zvezda : Vam nudijo kvalitetne gostinske storitve po nizkih cenah

RESTAVRACIJA LIPA

Sempeter pri Novi Gorici

ima vedno na razpolago izbrane jedi s domačimi specialitetami pristoje krošni prst in silame ter izbrana domača vipavska in brskna vina

SPREJEMAJU SE NAROKI ZA SKUPINSKA SLAVNOSTNA KOSTILA

Pravi, da dela vse noči.

»Mi mu dajemo dosti posla, kajne?»

»Čez glavo! Tako je zaposlen, da ne srečo zelo poredko pride k nam, in še kadar pride, je nenajavljen. Raje bi videla, da ga nikoli ne bi bilo.« Bila je prva, ki si jo je Wolf zabral za nočno zabavo v postelji.

»Zakaj?»

»Takšni ljudje prinašajo samo nesrečo,« je dejala. Vzela je cigareto, ponudila še njemu in prižgala.

»Zakaj pa ste potem začeli z njim?« je podrezal vanjo v želji, da bi izvedel kaj več o njunem razmerju.

Bistro ga je pogledala.

»Boli me, ker mi zaradi njega ne zaupate — nekateri ljudje, s katerimi smo bili dobri, da ne celo sovražijo. Nisem vedela, s kom imam opraviti. Bil je na moč prijazen. Vzel me je tako, kot so pobrali vse, kar se vrnila iz Italije. Končno vam lahko povem vse, nimam kaj skrivati. Prepričana sem, da me boste razumeli. Ko sem se vrnila iz Italije, se je nekakega večera pripeljal na obisk. Bil je zelo dostojen, ljubezniv, govoril je o vsem, le o vojni in politiki ne. Priznam, da me je navdušil, še bolj pa teta. Dolgo je sedela z nama. Očitno mu je, da ni prav, kar počenjajo z ljudmi, in se zavzemala za znanost, ki bo pomagal. Čez nekaj dni so sosedje in tudi nekateri druge spustili. Teta je bila ginjena. Potem je večkrat prišel. Teta se mu je zahvaljevala in ga gostila. On pa se je smejal in govoril, da dobra dela nekoč vsakomur koristijo in da bodo tudi njej. Tudi on je proti nasilju in grobim metodam okupacije, je trdil.

Neki večer naju je teta pustila sama in odšla spat. Sedela sva takole kakor zdaj midva. Pravil je, da je vojna norost, da so ljudje nesrečni, ker ne znajo ali ne morejo žetiti. Trdil je, da je osamljen in naveličan. Skratka, vzbujal mi je čustva, ki sem jih bila sama polna in ki mi jih je menda bral iz oči. Potem pa so se mu sredi govorjenja čudno zalesketale oči, ugasil je luč, me vzel v naročje in me položil na divan. Bila sem presenečena in omamljena, da prav

nič ne vem, kako se je vse zgodilo tako naglo. Vdala sem se mu, kot bi bila od nekdaj njegova. Nato pa me je bilo sram.

In zatem je prišel še večkrat. Teta mu je vedno naštevala poznane ljudi, ki so bili v zaporu, in mu zajedljivo očitala, da zapirajo nedolžne. K nama je prihajalo čedalje več ljudi, da bi posredovali za zaprte. Obiskovali so naju celo taki, ki jih sploh nisva poznali.

Potem me je Wolf iznenada vprašal, če se frontovci skušajo povezovati z nama. Rekel je tudi, da je sit tetinih in mojih prošelj ter da bi mu raje kaj koristili, ko da se potejujeva za nezanesljive ljudi. Takrat sem se mu v naročju zjokala, mu rekla, da naju hoče uničiti, in mu predlagala, naj naju ne obiskuje več. Objubil mi je, da naju ne bo nikamor zapletel. Dejal mi je, da sva s teto v nevarnosti, da so v hosti govorili, kako bi opravili z nama, in mi svetovali, da se za kamuflažo poveževa z OF. Da bi si pridobili najino zaupanje, nama je celo objubil neke podatke. Teta pa je bila odločno proti. Dejala je, da bova prosili samo za sosedo in prijateljce, če bodo zaprti. Od njega nisem zvedela nič, kar bi vam lahko koristilo. Mnogo več sem iztisnila iz policistov, ki so zavoljo njega zelo zaupljivi z nama in hvaležni, če jim včasih postreže. Precej paketov sva spravila za rešetke v Begunje. Če so se pripravljali na hajko, sva vam poročali.

Tonček ji je pozorno gledal v obraz. Imel je občutek, da ne laže. Preveč sta bili ljudem na očeh, da bi lahko ostali živi na križišču kurirskih zvez med Karavankami in Jelovico, če bi jim škodovali.

Imel je nič koliko izkušenj z ljudmi, ki so bili dvorezen nož, zato jo je vprašal:

»Ali veste, da je major naš sodelavec, komunist, vrnjen v tajno policijo, kjer deluje pod šifro 'K' ali 'Rožca'?»

Obraz ji je preletela senca vznemirjenja.

»Meni to ni znano. Sicer je vse mogoče, toda tega ne verjamem.»

»Res je. V tej torbici imam njegova poročila.« Tonček je udaril po plastiku.

Prepoznala je njegovo pisavo. Potem je rekla:

»Lahko mu zaupate... Midve s teto mu nisva. Teta je živela v Nemčiji in mi je večkrat dejala, naj ne zaupam nobenemu policajcu, ker ne veš, komu je prodan in komu te prodaja.»

Tončku je bilo zdaj še bolj jasno, kakšni so odnosi med njima. Zadovoljen s seboj ji je predlagal, naj ga pokliče po telefonu.

Stopila je k aparatu in zavrela tri številke, ki so bile rednim poznane.

»Helmut, ali si ti? Oprosti, ker te motim,« je govorila z drhtečim glasom. »Pričakujem te, pridil! Po dogovoru s teboj te tukaj čaka znanec. Prosim me, da te pokličem. Vprašuj, zakaj pri meni? Ne vem. Tu boš zvedel vse.»

»Pride kmalu,« je nato dejala Tončku. »Potem je morda le res, kar govorite.« Skomignila je z rameni in pogledala Tončka, ki so se mu poteze zaostrele in oči vzplamtele.

Cez nekaj časa je zavonil telefon.

»Si ti, Helmut?«

»Da, jaz sem,« je silasila onkraj žice močan glas. »Kdo me čaka? Ali je sam?«

»Sam.«

»Kdo?« je zavpil, da je zahreščalo v slušalko in je drhte dejala:

»Prešernov iz Lesc.«

Tonček se je dvignil in nevoljno zmajal z glavo. Toda opozorilo je bilo prepozno.

Nastal je mučen molk, da se je silasila tiktanje ure.

Tudi ona je začutila, da je nekaj narobe.

»Počaka naj!« je viknil Wolf in trdo odločil slušalko.

»Kaj je, ali ne bi smela povedati, kdo je?« se je obrnila k Tončku.

»Bojje bi bilo, če ne bi povedala.«

»Pa saj ste dogovorjeni. Kaj vas nenadoma moti? Tega ne razumem.«

Ko je bil zavonil telefon, je bil pri Wolfu oficir, s katerim sta razpravljala o novi agenturi. Na hitro ga je odslovil.

Ze je hotel zmetati papirje v blagajno in sesti v avtomobil. V prtljagini je imel že nekaj dni pripravljeno novo esesovsko uniformo srednje mere, v katero bi oblekel spremelvalca. Ta bi ga odpeljal na zvezo s človekom — pripravljil jo je leto dni — od katerega si je mnogo obetal. Zadnjikrat bo polzkusil preslepiti jih. Sit je že tega norega tveganja, zavoljo česar ga sumničijo že celo leto in mu pošiljajo kontrolo nad glavo.

Medtem ko je pospravljaj, se je spomnil na pošto, ki jo je bil med pogovorom prinesel kurir. Med službeno pošto je bilo nujno sporočilo. Odprl je pismo in preletel drobne vrstice:

»V dogovarjanje med vami in Gizelo se je vmešal stric.« To je pomenilo: »V pogajanja med pokrajinskimi komitejem in vami se je vmešal VOS. Previdnosti!»

Prevzela ga je zla slutnja. Generalovi obeti, slabe sanje o surovem mesu, srečanje s sumljivim neznancom, ki ga je imel za vosovca — vse to se je nenadoma strnilo v krogi strahu in opreznosti. Prižgal si je cigaro; tesnobni občutek se mu je razrašal po telesu kot strupen tvor. To je bil občutek ogroženosti, ki ga je vedno poslušal. »Kaj če me zgrabijo?« je pomislil. Sicer je bil general objubil, da bi v tem primeru spravil pred puške tisoč talcev... Toda kaj bi pomagalo njemu, mrtvem, četudi bi zbral vsa naselja v ti dolini z zemljo! Kaj pravzaprav pomeni general? Sredstvo, s katerim vzdržuje oblast, ki ga bo, če bo potrebno, takoj zamenjal z drugim, morda še bolj poslušnim.

Zavrel je telefon. Ko je zvedel, kdo ga čaka, je nagon opreznosti prevladal slo po tveganju. Spomnil se je na pismo, na srečanje ob obali in na vsa poročila o tistem človeku.

Takoj ko je zaprl telefon, je poklical poveljstvo policijske enote in ukazal, naj v primerni razdalji obkroži vilo in primejo vsakega moškega, ki bo skušal priti k vili ali pa iz nje. Tam naj ostanejo do nadaljnjega ukaza.

Ko je bil prepričan, da je policija že v zasedah, je zavrel telefon in sporočil:

(Nadaljevanje sledi)

PO PETKOVI LETALSKI NESREČI NA JAPONSKEM

Težke odgovornosti japonskega letalstva

Policija aretirala pilota obeh vojaških letal - Ni so mogli ugotoviti istovetnosti vseh ponesrečenec

TOKIO, 31. — Japonska policija je aretirala letalskega narednika Josimija Ičikava, ki je povzročil včerajšnji strašno nesrečo, v kateri je zgrubelo življenje 162 pilotov vojaških letal. Ičikava je bil pilot letalstva Tama, ki je poveljeval formaciji obeh vojaških letal.

Nesreča je pretresla vse japonsko javnost, kar bo verjetno imelo za posledico, da bodo nekateri vidni predstavniki vlade, posebno ministrstva za letalstvo, morali pod pritiskom javnega mnenja podati ostavko. Namestnik poveljnika glavnega letalskega štaba je izjavil, da je verjetno narednik Ičikava zagrešil kakšno napako, kar ni nikakor izključeno, saj ima dvajsetletni pilot le nekaj ur izkušenj na tistem tipu nadzvočnega letala.

Kaže, da sta se obe letali vrnili v zračni tok, ki je po navadi namenjen civilnemu letalstvu. Ičikava bi tudi obdrževalo dejstvo, da je verjetno skočil iz letala še preden je do nesreče prišlo. To naj bi potrjevalo dejstvo, da je imel le nezadostno priložnost, da je verjetno zadobil pri pristanku v gozdu, potem ko se je spustil s padalom.

Japonska tiskovna agencija Kio do piše, da bo obrambni minister zelo verjetno v prihodnjih urah podal ostavko in si s tem prevzel odgovornost za pogoje obeh vojaških pilotov. Agencija sporoča, da je vlada imenovala posebno komisijo, ki bo morala ugotoviti, kako je prišlo do nesreče. Komisiji bo načeloval univerzitetni profesor Masao Jamagata.

Japonske oblasti so medtem prepovedale do nadaljnjega vsak vojaški polet nad Japonsko.

Nišli so trupla vseh 162 žrtev, od sedaj pa je oblastem uspelo ugotoviti istovetnost samo 98 oseb. Druga trupla pa so tako izkazana, da jih verjetno ne bodo nikoli prepoznali. Posmrtni ostanek pilotov so našli raztrgane na površini s premerom približno sedem kilometrov.

Tito sprejel na Brionih Burtona in Liz Taylor

BRIONI, 31. — Jugoslovanski predsednik Tito s soprogo je sprejel danes na Brionih znanega filmskega igralca Richarda Burtona in njegovo ženo Elisabeth Taylor ter se z njima zadržal na kosilu.

Burton in Liz sta dospela da...

TRŽAŠKI DNEVNIK

REKORDEN PROMET NA OBMEJNIH PREHODIH

Množični avgustovski «beg» domačih in tujih turistov

Samo pri Škofijah so včeraj zabeležili okrog 35 tisoč prehodov

Se niti lista na kolezarju na večer, ugotovili obratni, ko so na niso pred 1. avgustom, skorajda klasičnim dnevom za začetek poletnega dopusta, domači in tuji počinjajo prihajati množično zapuščati mesto in se podati na običajni avgustovski «exodus», ki bo trajal tja do velikašmarnskih praznikov.

Mnogi so se že prejšnjo nedeljo podali na počitnice v Jugoslavijo, saj so obmejni organi zabeležili nad 100 tisoč prehodov domačih in tujih turistov. Rekordni promet, ki so ga zabeležili včeraj ves dan, ko so se na glavnih obmejnih prehodih naše pokrajine vile več kilometrske kolone vozil.

Obmejni organi pri Škofijah so nam povedali, da kaj takega še niso videli. Zaradi gostega prometa, ki se je pričel že ob 5. uri zjutraj, so morali vozila usmeriti po petih stezah. Po prvih številkah se zdi, da je samo včeraj šlo skozi ta obmejni promet nad 35 tisoč vozil z domačimi in tujimi registracijami.

Podobna pestra slika se kaže tudi na obmejnih prehodih pri Ferietičih in na Pesku, kjer so zabeležili skupno nad 40 tisoč prehodov. Pri Ferietičih se se vse do sinoči vile tri kolone vozil, na Pesku pa je zaradi ozkega cestnega prečnika avtomobilov dolga skoraj poldrugi kilometre.

39 tisoč lir za kozarec... in pol

V mestni gostilni «Re di Coppa» je bila včeraj jutranja zanimiva in neobičajna družba. Prodajali so... kozarec. No, in za ta kozarec je zmagovalca dražbe stal nič manj kot 39 tisoč lir.

39 tisočakov je res neobičajna cena za en kozarec. Vendar tudi kozarec ni običajen, saj tehta kar štiri kilogrami in je visok pol metra. Gre namreč za kovinski kozarec, prekrit z litim broma in

nes zjutraj na pulsko letališče iz Švice. Kot je znano, bo Burton igral vlogo vrhovnega poveljnika Tita v filmu «Sutjeska», ki ga bodo v kratkem začeli snemati. Njega in ženo so na letališču pričakali številni častniki in fotografi, ki so ga vprašali, kaj misli o filmu. Burton je dejal, da mu je scenarij zelo ugajal ter da je z velikim zadovoljstvom sprejel vlogo vrhovnega poveljnika Tita. Dodal je, da je ne pozna, da pa je mnogo slišal o njem še iz časa vojne ter da ga zelo spoštuje.

Prihodni teden sklep ZDA o vstopu Kitajske v OZN

WASHINGTON, 31. — V ameriških vladnih krogih se je zvedelo, da bo državni sekretar William Rogers prihodnji teden orisal stališče vlade do vprašanja vstopa ljudske republike Kitajske v OZN. Rogers se je danes ponovno sestel z veleposlanikom Formoze Jamesom Shenom, ki mu je potrdil stališče svoje vlade. Kaže, da Formoza nasprotuje formuli «dveh Kitajsk», pa znano, če bi zapustila svetovno organizacijo, ko bi vanjo vstopil Peking.

O poteku današnjega srečanja seveda ni uradnih vestí. Zvedelo se je, da je bilo vzdušje «formalno korektno», da pa sta Rogers in Shen zagovarjala bistveno različni stališča.

KARACI, 31. — Pakistanski predsednik Jahja Kan je izjavil, da Indijci že dalj časa obstranjujejo s to-povskim ognjem obmejni pakistanski področje. Rekel je tudi, da so zelo blizu vojne med Indijo in Pakistanom. Če se bodo Indijci skušali postopoma kosa vzhodnopakistanske zemlje, bo vojna neizogibna.

Pakistanski predsednik je tudi izjavil, da ne bo podlegel grožnjam in pritiskom, ki izvajajo nekatere države na Pakistan, da bi mu vsilile «politično rešitev» vzhodnopakistanskega problema.

VARSAVA, 31. — Peterček, ki so se pred dvema mesecema in pol rodili v Gdansk, so odpustili iz bolnišnice. Poljska vlada je dala njihovim staršem na razpolago hiško, v kateri bodo odslej bivali. Tudi v bodoče bodo peterčki pod stalnim zdravniškim nadzorstvom.

Pred sodiščem zaključena afera o padriškem smetišču

Prejšnji ponedeljek je bil na tržaškem okrožnem sodišču proces proti 71-letnemu Eugenu Cavazzoniju iz okolja na tržaški umetnik Brno Alzetta.

Ceno kozarca torej opravčujejo njegove neobičajne razsežnosti, ostaja na ključ temu vprašanje, kako bo njegov lastnik lahko popil kapljico dobrega, ne da bi pri tem vtegal... preteg mišč.

Tržaški pretor je obsodil Cavazzonija in Ravberjeve, ker sta imela nepravilne delavce iz tujih dežel in jim nista zagotovila niti najskromnejših pogojev za delo in življenje, na leto dni zapora ter na 3 milijone 219 tisoč lir denarne kazni, jugoslovanske delavce pa, ker so delali brez zadevnega dovoljenja, vsakega na 30 tisoč lir denarne kazni.

Tržaški pretor je obsodil Cavazzonija in Ravberjeve, ker sta imela nepravilne delavce iz tujih dežel in jim nista zagotovila niti najskromnejših pogojev za delo in življenje, na leto dni zapora ter na 3 milijone 219 tisoč lir denarne kazni, jugoslovanske delavce pa, ker so delali brez zadevnega dovoljenja, vsakega na 30 tisoč lir denarne kazni.

Tržaški pretor je obsodil Cavazzonija in Ravberjeve, ker sta imela nepravilne delavce iz tujih dežel in jim nista zagotovila niti najskromnejših pogojev za delo in življenje, na leto dni zapora ter na 3 milijone 219 tisoč lir denarne kazni, jugoslovanske delavce pa, ker so delali brez zadevnega dovoljenja, vsakega na 30 tisoč lir denarne kazni.

Tržaški pretor je obsodil Cavazzonija in Ravberjeve, ker sta imela nepravilne delavce iz tujih dežel in jim nista zagotovila niti najskromnejših pogojev za delo in življenje, na leto dni zapora ter na 3 milijone 219 tisoč lir denarne kazni, jugoslovanske delavce pa, ker so delali brez zadevnega dovoljenja, vsakega na 30 tisoč lir denarne kazni.

Tržaški pretor je obsodil Cavazzonija in Ravberjeve, ker sta imela nepravilne delavce iz tujih dežel in jim nista zagotovila niti najskromnejših pogojev za delo in življenje, na leto dni zapora ter na 3 milijone 219 tisoč lir denarne kazni, jugoslovanske delavce pa, ker so delali brez zadevnega dovoljenja, vsakega na 30 tisoč lir denarne kazni.

Tržaški pretor je obsodil Cavazzonija in Ravberjeve, ker sta imela nepravilne delavce iz tujih dežel in jim nista zagotovila niti najskromnejših pogojev za delo in življenje, na leto dni zapora ter na 3 milijone 219 tisoč lir denarne kazni, jugoslovanske delavce pa, ker so delali brez zadevnega dovoljenja, vsakega na 30 tisoč lir denarne kazni.

Tržaški pretor je obsodil Cavazzonija in Ravberjeve, ker sta imela nepravilne delavce iz tujih dežel in jim nista zagotovila niti najskromnejših pogojev za delo in življenje, na leto dni zapora ter na 3 milijone 219 tisoč lir denarne kazni, jugoslovanske delavce pa, ker so delali brez zadevnega dovoljenja, vsakega na 30 tisoč lir denarne kazni.

Tržaški pretor je obsodil Cavazzonija in Ravberjeve, ker sta imela nepravilne delavce iz tujih dežel in jim nista zagotovila niti najskromnejših pogojev za delo in življenje, na leto dni zapora ter na 3 milijone 219 tisoč lir denarne kazni, jugoslovanske delavce pa, ker so delali brez zadevnega dovoljenja, vsakega na 30 tisoč lir denarne kazni.

V Sudanu uvedena cenzura za tuje časnikarje

KARTUM, 1. — Ostri protesti arabskih in nekaterih evropskih držav so trenutno nekoliko zavrnili krivavo čisto, ki je bil izločen za novega predsednika zveznega izvršnega sveta. Iz sobotne priloge ljubljanskega Dela objavljamo članek, ki ga je napisal Predrag Nikolić za rubriko «Portret tedna».

Osebnost Džemala Bijedića je v zadnjem času najpogostejše omenjena v naši državi. Izrazita figura, markantna osebnost v vsakem pogledu, je inspirirala tudi mnoge karikaturiste. Skoraj ni časopisa, v katerem poleg informacije in članka o novem mandatarju zvezne vlade, ni objavljena kakšna njegova karikatura.

Najpogostejše se z risbo in samo z nekaj besedami želi predstaviti novi predsednik ZIS in predložiti položaj, v katerem se bo znašel. Neki ugledni karikaturist je novega mandatarja zvezne vlade takole predstavil. Na risbi stoji Mitja Ribičič s kockom v eni roki in listom z napisom «Predsedstvo» v drugi roki in Džemal Bijedić, ki je avtor Adil Malabegović dal naslov «Skrb», je tudi besedilo: «Ne skrbi, Džemal. Zdej bom jaz lehi od zgodaj govoril, kako ne bi bilo treba delati!»

Osebnost novega predsednika zvezne vlade je povsem razumljivo vzbudila pozornost tudi med tujimi časnikarji. V zadnjem času so mnogi svetovni časopisi objavili o njem precej člankov. Tako je neki zapisal, da je novi mandatar zvezne vlade manj znan v širši jugoslovanski javnosti, da pa je zato v BiH, eni izmed sedmih jugoslovanskih republik, v kateri

TEL AVIV, 31. — Ameriški pomočnik državnega tajnika in referent za bližnjevzhodne zadeve Joseph Sisco se bo spet sestel z izraelsko predsednico vlade Goldo Meir v ponedeljek. Sicer ni izključeno, da se Sisco ne bo srečal z zunanjim ministrom Ebanom ali drugimi izraelskimi voditelji tudi pred ponedeljkom, vendar bodo ti sestanki neuradnega značaja.

V ZVEZI S PISANJEM VERSKEGA LISTA «DRUŽINA»

CK ZKS o obnavljanju klerikalizma v Sloveniji

LJUBLJANA, 31. — Sekretariat CK ZKS je te dni razpravljal med drugim tudi o vsebini nekaterih sestankov, objavljenih v verskem listu «Družina». V zadnjih številkah tega lista so bili namreč objavljeni krajši uvodni zapisi, za katere je značilno, da vsebujejo tudi politična stališča in težijo k oblikovanju politične platforme slovenske katoliške cerkve v sedanjem trenutku. Ne gre za polemiko z nekaterimi stališči, ki so teoretične vrste in glede katerih je naloga marksističnega publicista, da se z njimi konfrontirajo. Gre za stališča, ki so povsem praktično politične narave in mimo katerih Zveza komunistov kot idejno politična organizacija in usmerjevalna sila ne more. Zlasti

to velja za stališča v sestavku «Za vse enako» (Družina 1. avgusta 1971). V tem sestavku avtorji praktično spodbujajo k temu, da je mogoče dosegati politično enakopravnost religioznih ljudi samo tako, če bi se ti lahko politično organizirali po nazorski pripadnosti, oziroma če se Zveza komunistov odreče svetovno nazorski kriterij za članstvo v njej. Stojijo na stališču, da so možnosti za politično udejstvovanje religioznih ljudi v SZDL neustrezne in nezadostne. Ker pa sta status in vloga Zveze komunistov nedvomno v naši družbi zgodovinsko in ustavno določena in o tem ne more biti nikakršnega dialoga, tle stališče «Družine» ni mogoče razumeti drugače, kot hoteni ali nehoteni apel k izgraditvi posebne katoliške politične organizacije, se pravi politične organizacije na verski osnovi in s tem obnavljanju klerikalizma, ki je med NOB peljal na pot narodne izjave. Zato sekretariat CK ZKS ocenjuje ta stališča in spodbude ne samo kot politično neustrezne ter v nasprotju z duhom našega družbenega in političnega sistema, marveč so tudi protiuslavne in nezakonite.

44. obletnica kitajske ljudske armade

PEKING, 31. — Ob 44. obletnici ustanovitve kitajske ljudske armade je poveljnik generalnega štaba general Kuang Jung Senk izjavil na svečanem kosilu, ki ga je priredil ob tej priložnosti, da mora Kitajska razvijati svojo obrambno sposobnost, da bo lahko zavrnila napad s katere koli strani. Istosčasno pa je general tudi dejal, da ostane Kitajska zvesta svoji politični normalizaciji odnosov z vsemi državami na osnovi petih načel mirnega sožitja. Njegov govor so predvajali po radiu in je med drugim tudi dejal, da bo Kitajska vedno podpirala vse narode, ki se bore proti imperilizmu, revizionizmu in proti reakcionarjem. Zahteval je, da ameriški imperialisti umaknejo svoje čete iz Indokitajske.

44. obletnica kitajske ljudske armade

PEKING, 31. — Ob 44. obletnici ustanovitve kitajske ljudske armade je poveljnik generalnega štaba general Kuang Jung Senk izjavil na svečanem kosilu, ki ga je priredil ob tej priložnosti, da mora Kitajska razvijati svojo obrambno sposobnost, da bo lahko zavrnila napad s katere koli strani. Istosčasno pa je general tudi dejal, da ostane Kitajska zvesta svoji politični normalizaciji odnosov z vsemi državami na osnovi petih načel mirnega sožitja. Njegov govor so predvajali po radiu in je med drugim tudi dejal, da bo Kitajska vedno podpirala vse narode, ki se bore proti imperilizmu, revizionizmu in proti reakcionarjem. Zahteval je, da ameriški imperialisti umaknejo svoje čete iz Indokitajske.

RANGUN, 31. — Uradno so sporočili, da bo predsednik revolucionarnega sveta in predsednik birmanške vlade general Ne Win obiskal Ljudsko republiko Kitajsko. To je prvi obisk birmanškega predstavnika po 1965 letu, ko je istosčasno tudi prvo potovanje v tužino Ne Wina kot predsednika vlade, za kar so ga imenovali 15. julija, ko je po kongresu socialistične stranke revolucionarni svet sestavil novo vlado.

WASHINGTON, 31. — Komisijska za zunanje zadeve senata je sklenila, da bodo posvetili več zasledanj osnutku resolucije, ki poziva predsednika Nixona, da spremeni ameriško politiko do Kube in da se obnovijo redni diplomatski stiki, ki so bili prekinjeni 1961. leta. Resolucija tudi predvideva, da se preklicajo možnosti uporabe sile, v kolikor bi Kuba podpirala prevratniške dejavnosti v drugih državah.

CAPE TOWN, 31. — Prof. Christian Barnard je popolnoma zadovoljen z izidom operacije, med katero je vsadil Adrianu Hebertu novo srce in pljuča.

Današnje poročilo bolnišnice Groote Schuur pravi, da se pacientovo stanje izboljšuje in nadaljujejo z ustnim hranjenjem.

OTROK je nekaj pred omenjeno uro prečkal med ulicama Celinini in Ghega, Trg Libertà, ko ga je s svojim flatom 500 podrl Andrea Mayer iz Ul. Soncini 31, ki je bil namenjen v Miramarski dvorec.

OTROK je nekaj pred omenjeno uro prečkal med ulicama Celinini in Ghega, Trg Libertà, ko ga je s svojim flatom 500 podrl Andrea Mayer iz Ul. Soncini 31, ki je bil namenjen v Miramarski dvorec.

OTROK je nekaj pred omenjeno uro prečkal med ulicama Celinini in Ghega, Trg Libertà, ko ga je s svojim flatom 500 podrl Andrea Mayer iz Ul. Soncini 31, ki je bil namenjen v Miramarski dvorec.

OTROK je nekaj pred omenjeno uro prečkal med ulicama Celinini in Ghega, Trg Libertà, ko ga je s svojim flatom 500 podrl Andrea Mayer iz Ul. Soncini 31, ki je bil namenjen v Miramarski dvorec.

PORTRET NOVEGA PREDSEDNIKA ZIS

DŽEMAL BIJEDIĆ

Zadnje dni se je mnogo govorilo o Džemalu Bijediću, ki je bil izločen za novega predsednika zveznega izvršnega sveta. Iz sobotne priloge ljubljanskega Dela objavljamo članek, ki ga je napisal Predrag Nikolić za rubriko «Portret tedna».

Osebnost Džemala Bijedića je v zadnjem času najpogostejše omenjena v naši državi. Izrazita figura, markantna osebnost v vsakem pogledu, je inspirirala tudi mnoge karikaturiste. Skoraj ni časopisa, v katerem poleg informacije in članka o novem mandatarju zvezne vlade, ni objavljena kakšna njegova karikatura.

Najpogostejše se z risbo in samo z nekaj besedami želi predstaviti novi predsednik ZIS in predložiti položaj, v katerem se bo znašel. Neki ugledni karikaturist je novega mandatarja zvezne vlade takole predstavil. Na risbi stoji Mitja Ribičič s kockom v eni roki in listom z napisom «Predsedstvo» v drugi roki in Džemal Bijedić, ki je avtor Adil Malabegović dal naslov «Skrb», je tudi besedilo: «Ne skrbi, Džemal. Zdej bom jaz lehi od zgodaj govoril, kako ne bi bilo treba delati!»

Osebnost novega predsednika zvezne vlade je povsem razumljivo vzbudila pozornost tudi med tujimi časnikarji. V zadnjem času so mnogi svetovni časopisi objavili o njem precej člankov. Tako je neki zapisal, da je novi mandatar zvezne vlade manj znan v širši jugoslovanski javnosti, da pa je zato v BiH, eni izmed sedmih jugoslovanskih republik, v kateri

ri je preživel največ časa, zelo priljubljen.

V tem je in tudi ni resnica. Če je govor o tem, da Džemal Bijedić menda ni dovolj znan v jugoslovanski javnosti, se je treba spomniti, da je bil zvezni sekretar za zakonodajo, zvezni sekretar za delo in član ZIS. Na sedmem kongresu ZKJ je bil izvoljen za člana CK ZKJ. Kot predvojni študent na beograjski pravni fakulteti je pripadal naprednemu mladinskemu gibanju in je že takrat do bil mnogo prijateljev iz vse Jugoslavije.

Neizpodbitno pa je, da je Džemal Bijedić vseeno najbolj povezan z Bosno in Hercegovino. To je tudi razumljivo. Rojen je bil v Mostarju leta 1917. Med vojno je bil sekretar krajevnega komiteja partije v Sarajevu in sekretar okrožnega komiteja KP za območje Tuzle. Po osvojitvi je opravljal dolžnost pomočnika notranjega ministra v vladi LR BiH, bil je generalni sekretar vlade te republike, član republiškega IS, član izvršnega komiteja CK ZK BiH, podpredsednik republike skupščine in predsednik republiškega sveta, od leta 1967 pa do nekaj dni pa je opravljal dolžnost predsednika skupščine SR Bosne in Hercegovine.

Osebnost Džemala Bijedića seveda ni prikazana samo s temi izveščki iz uradne biografije novega mandatarja zvezne vlade. Še več, ta osebnost ne bi bila popolnoma predstavljena, če ne bi zapisali tudi nekaj tistega, kar je manj znano. Spomnimo se samo na primer, da je to zelo dinamičen človek, v stalnem gibanju, izrazitih kretnih, človek, ki pogosto govori.

Zivo se spominjam nekega delovnega dneva Džemala Bijedića. Tega aprilskega jutra pred nekaj meseci je z letalom odpotoval na nujen pogovor na Brione. Delal je ves dan, proti večeru pa se je vrnil v Sarajevo. Niti domov ni mogel, ker je moral oditi na zborovanje ob obletnici osvoboditve Sarajeva. Ko so bile slovesnosti končane, se je vsedel v avtomobil in isti večer okrog 22. ure prišel v Brčko, kjer se je takoj srečal in pogovarjal z bivšimi partizani, mnogimi svojimi znanci. Naslednji dan je govoril na velikem ljudskem zborovanju in skoraj naravnost s slovesne tribune odpotoval z avtomobilom, mimogrede končal pomembne pogovore, in se vrnil v Sarajevo, kjer ga je čakal nov sestanek. Takšen je skoraj vsak njegov delovni dan.

Džemal Bijedić je mnogo delal zlasti v zadnjem času, kjer se je aktivno angažiral v izdelavi ustavnih dopolnil. Kot predsednik ustavne komisije skupščine BiH je bil na številnih sestankih. Posvetovanja v republiko je opravljal tudi na drugi način. Za stališča se je boril v zvezni komisiji. Ni pretirano, če rečemo, da je Džemal Bijedić znatno prispeval k rešitvam, ki so sprejete v ustavnih dopolnilih.

Kljub temu, da je v stalnem gibanju, ker ima dela čez glavo, pa novi mandatar zvezne vlade najde čas tudi za svojo ožjo družino — mater, ki živi z njim v Sarajevu, za ženo, dva sinova in hčerko, ki je poročena in zaposlena na sarajevski televiziji kot maskerka. Čas najde tudi za izlete na kakšno bližnjo planino in za pogovore s prijatelji in znanci.

Džemal Bijedić ima tudi dve strasti — ljubezen do rojstnega Mostarja in ljubezen do mostarskega prvoligaša Veleža. Obe strasti je lahko razumeti.

Predvsem je treba povedati, da se je novi premier rodil v Mostarju, tam je preživel otroška leta in končal gimnazijo, v Mostarju je bil leta 1939 sprejet v članstvo KPJ in da je od tam že prve dni vstaje odšel v narodnosvobodilni boj. V sončnem Mostarju je opravljal dolžnost sekretarja oblastnega komiteja ZKJ za Hercegovino, sekretarja krajevnega komiteja ZK, bil je sekretar oblastnega komiteja KPJ in predsednik okrajnega ljudskega odbora.

V Mostarju, srcu Hercegovine ima mnogo prijateljev. Prav zato vsak svoj obisk v rojstnem kraju izkoristi in se sprejeha ob obali Neretve, hodi čez številne mostove, izmenjava misli, poslušajo novice in daje zmeraj dobrodošle nasvete. V Mostarju nikoli ni sam. Takšna srečanja so možna tudi zato, ker so Mostarci znani kot gostoljubni ljudje, pripravljeni, da vsakemu odpro svoje srce. To je ena izmed njihovih značilnosti.

Drugi hobi je Velež. Džemal Bijedić ne izpusti priložnosti, da odide na tekmo, če je takrat v mestu, kjer igrajo priljubljeni «rojenjci». Tudi vsa do srečanja z ljudmi, ki so blizu mostarskemu prvoligašu izkoristi Bijedić za pogovor o načrtih, igrah, posameznih srečanjih, problemih kluba. Mnogokrat ga je videti tudi v družbi kakor gal bogaznega igralca.

Torej: takšen je v kratkih besedah novi mandatar zvezne vlade. Razumljivo je, da takšna osebnost, njena dinamika, izkušnje in vztrajnost gotovljejo, da bo bremsno uspešno šlo. Treba je pripomniti, da je ponudba predsednika Tita Džemalu Bijediću, da sestavi novo zvezno vlado, sicer laskava, vendar pa tudi odgovorna. Naša družba je v tem trenutku pred resnimi težavami. Nakopičili so se problemi, ki jih ne bo moč enostavno rešiti. Iluzorno bi bilo pričakovati, da bo nova vlada, ki jo bo vodil Džemal Bijedić uspelo čez noč s kakšno čarobno palico rešiti vse težave, odpraviti protislovja in družbi. Nekaj drugega pa je povsem zanesljivo. Džemal Bijedić bo vztrajal in, ki bodo popreje samoupravi, potji srevetji, spoštovali in dosledno izvajali.

PREDRAG NIKOLIĆ

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

NA SVETOVNEM MLADINSKEM VESLAŠKEM PRVENSTVU NA BLEDU

Premoč vzhodnih Nemcev

BLEDO, 31. — 2. svetovno in 5. evropsko mladinsko veslaško prvenstvo na Bledu se je končalo z velikim uspehom vzhodnih Nemcev, ki so se le v dveh finalih uvrstili na drugo mesto, povsod drugod pa so zmagali. Preostali dve zmagi sta pripadli Sovjetski zvezi. Italijani so se odlično odrezali v skifu, kjer je Ragazzi zasedel drugo mesto. Jugoslavija se je najbolj približala bronasti kolajni v osmercu, vendar jo je v finalu prehitela za minimalno razliko zahodnonemška posadka.

REZULTATI SKIFA
(Veliki finale)
1. Hoening (V. Nemčija) 5'29"75
2. Ragazzi (Italija) 5'39"00
3. Voetelink (Holandija) 5'34"32
4. Jemioła (Poljska) 5'48"10
5. Nejak (Jugoslavija) 5'54"60

Koble (Z. Nemčija) odstopil pri 1300 m
(Mali finale)
1. Kudela (ČSSR) 5'29"57
2. Haidorfer (ZDA) 5'30"82
3. Ripel (Norveška) 5'33"91
4. Georgijev (Bolgarija) 5'35"35
5. Nilson (Danska) 5'42"38
6. Johanson (Švedska) 5'44"65

REZULTATI DOUBLE SCULLA
(Mali finale)
1. Belgija 5'15"98
2. Švica 5'19"07
3. Bolgarija 5'21"12
4. Poljska 5'21"31
5. Jugoslavija 5'21"78
6. Finska 5'26"06

REZULTATI DVOJCA «BREZ»
(Veliki finale)
1. V. Nemčija 5'15"24
2. Sovjetska zveza 5'19"30
3. Z. Nemčija 5'21"24

NA BOROVEM DESETEROBU

V. CESAR TRETIJI PO PRVEM DNEVU

Švab na 13. in Ruzzier na 18. mestu

Po prvem dnevu Borovega desetereboja v Istru je med posamezniki na vrhu lestvice Tassinio od tržaškega Libertasa, kateremu sledi Ghisolfi iz Bologne in borovec Volko Cesar. Bitka za prvo mesto je dokaj ostra saj je na lestvici več tekmovalcev z majhno razliko v točkah.

REZULTATI:
SKOK V VIŠINO
1. Del Favero 1,80 m
2. Colla 1,78 m
3. Mattioli 1,75 m
4. Mazzero 1,65 m
5. Vardaro 1,65 m
6. Švab 1,60 m
7. Piapan 1,60 m
8. Tassinio 1,60 m
9. Cavaliere 1,60 m
10. Pesavento 1,60 m
11. Cesar 1,60 m
12. Ruzzier 1,40 m

MET KROGLE
1. Cesar 12,32 m
2. Casarsa 12,13 m
3. Tassinio 11,89 m
4